Ազգ

Azg

Սեպտեմբեր 23
Հինգշաբթի
1993

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Գ տարի, թիվ 182 (433)
գինը 10 ռ.
դասիչ 69149
Երեւան 375010
Հանրապետության 47
հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Հանրապետական

Հացի նորման՝ 350 գրամ սեպտեմբերի 27-ից

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 1993 թ. սեպտեմբերի 22-ի թիվ 442 կարգադրությամբ, այս տարվա սեպտեմբերի 27-ից Հայաստանի Հանրապետության ենթակայության քաղաքների յուրաքանչյուր բնակչին տրվելիք հացի օրական նորման սահմանվել է 350 գրամ: Հացաթխման ձեռնարկություններին հանձնարարված է այդ օրվանից անցնել հացի արտադրության 1.05 կգ. 0.7 կգ ստանդարտի: Կարգադրությամբ ՀՀ պարենի եւ մթերումների նախարարություններին հանձնարարված է անհրաժեշտ վերահսկողություն սահմանել հացաթխման ձեռնարկությունների նկատմամբ՝ ստանդարտով նախատեսված հացի կշռի եւ որակի պահպանման, ինչպես նաեւ հացի առաքման ու վաճառքի կազմակերպման նկատմամբ:

ՀՀ ԿՄԾ

Հայաստան

Նավթի եւ գազի որոնումների առաջին արդյունքը դեկտեմբերին

Պետնախարար Սեդրակ Թաշչյանը, որը նաեւ ղեկավարում է գազի եւ նավթի որոնման աշխատանքների կառավարական հանձնաժողովը, երեկ կայացած ասուլիսում նշեց, որ որոշում էր կայացվել Հոկտեմբերյանի, Շորաղբյուրի, Գետաշենի եւ Սեւաբերդի շրջաններում սկսել նավթի եւ գազի որոնման աշխատանքները: Այդ առիթով, դեռ մայիս ամսին ԱՄՆ-ում հիմնադրվեց «Հայնավթ» հիմնադրամի վարչությունը, որի 5 անդամներից երկուսը՝ Սեդրակ Թաշչյանն ու էներգետիկայի եւ վառելիքի նախարար Միրոն Շիշմանյանն են, իսկ ԱՄՆ-ից Հրայր Հովնանյանը, Մելքոն Մելքոնյանը եւ Կառլ Բազարյանը:

Հայկական համագումարի նախագահ Հրայր Հովնանյանը, որը նաեւ «Հայնավթի» նախագահն է, նշեց, որ հիմնադրամի հիմնական նպատակը նավթի եւ գազի որոնման աշխատանքներին աջակցությունն է: Արդեն հունական կողմի հետ պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել հորատող գործիք ուղարկելու շուրջը: «Հայնավթը» ոչ միայն կհովանավորի այդ տեղափոխումը, այլեւ ԱՄՆ-ից կուղարկի եւս մի հորատման գործիք, ինչպես նաեւ սեյսմիկ ուսումնասիրություններ անցկացնելու սարքավորումներ, որոնք կնվիրաբերվեն Հայաստանի կառավարությանը: Հրայր Հովնանյանի ասելով, ողջ ծրագրի ֆինանսավորման համար կպահանջվի 15 մլն. դոլլար, որից 8 մլն-ը արդեն խոստացվել է, իսկ մնացած 7 մլն-ը կհավաքվի մոտ ժամանակաշրջանում: Հիմնադրամն ունի 70 փայատեր, որոնցից յուրաքանչյուրի բաժինը 250 հազար դոլլար է կազմում: «Հայնավթը» Հայաստանում կբացի իր ներկայացուցչությունը, որը կղեկավարի Մելքոն Մելքոնյանը: Վերջինս 30-40 տարի աշխատել է ամերիկյան նավթային ֆիրմաներում եւ առաջիկա 4-5 ամիսների ընթացքում իր փորձառությունը պետք է ներդնի Հայաստանում: Հրայր Հովնանյանը հայտարարեց նաեւ, որ «Հայնավթը» մարդասիրական հիմնադրամ է, եւ ըստ պայմանագրի 30 ամսվա ընթացքում պետք է հովանավորի որոնման աշխատանքների ծրագրերը: Համենայնդեպս, նա հույս հայտնեց, թե դեկտեմբեր ամսին արդեն կարելի է ակնկալել որոնման աշխատանքների առաջին արդյունքները:

Ընդ որում, նավթի կամ գազի հայտնաբերումից հետո եղած շահույթը կտրվի Հայաստանի կառավարությանը: Ինչ վերաբերում է գործիքների տեղափոխմանը, ապա Հրայր Հովնանյանը նշեց, որ շրջափակման պայմաններում քննարկվում է ծովային ճանապարհի օգտագործումը, ուստի «Հայնավթը» դիմել է ԱՄՆ ռազմական նախարարությանը, որը խոստացել է քննարկել այդ հարցը եւ տրամադրել օդանավեր: Պրն. Հովնանյանը հույս հայտնեց, թե առաջին սեյսմիկ չափիչ սարքավորումները տեղ կհասնեն հոկտեմբերին, իսկ հորատման մեքենաները՝ հունականը նոյեմբերի սկզբին, իսկ ամերիկյանը՝ հունվարին:

Սեդրակ Թաշչյանն իր հերթին ավելացրեց, թե բնական գազի հայտնաբերման դեպքում այն անմիջապես հնարավոր կլինի օգտագործել, իսկ նավթի վերամշակման համար արդեն իսկ Հայաստանի գործարաններից մեկը վերափոխվում է: Թեեւ, պետնախարարի ասելով, մեծ ծավալի նավթի պաշարների հայտնաբերման դեպքում Հայաստանը ստիպված կլինի դիմել միջազգային հանրությանը՝ նոր նավթավերամշակման գործարան կառուցելու խնդրանքով:

Ա. Հ

Ռուսաստան

ԵԼՑԻՆԸ ԼՈՒԾԱՐԵՑ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ ԵՎ ԱՆՑԱՎ ՎԵՐՋՆԱԳՐՈՒԻ

Ռուսաստանում քաղաքական հակամարտությունը հասավ գագաթնակետին: Նախագահ Բորիս Ելցինը մի հարվածով լուծեց արդեն պրկվող Գորդյան հանգույցը եւ չխորանալով սահմանադրական, օրենսդրական եւ այլ նրբությունների մեջ, լուծարեց խորհրդարանը: Փաստորեն, հակաժողովրդավարական միջոցներով փորձ է արվում փրկելու... ժողովրդավարությունը: Կատարյալ պարադոքս: Չուշացավ հակազդեցությունը: Խորհրդարանում հայտնվեց երկրի 2-րդ նախագահը, որն իսկույն կազմեց «իր» կառավարությունը: Նույնհետայն պրկվեց երկու նախագահությունների միջեւ բաց պատերազմը: Բարեբախտաբար, մոսկովյան փողոցներն առայժմ խաղաղ են:

Երեքշաբթի ժ. 21-ին ելույթ ունենալով հեռուստատեսությամբ, նախագահը ներկայացրեց երկրում տիրող ճգնաժամային վիճակը, երբ խորհրդարանը, փոխանակ օրենքներ գրելու, զբաղվում է քաղաքականությամբ, դրանով խանգարելով տնտեսական բարեփոխումների ընթացքին: Եւ քանի որ գործող Սահմանադրությունը չի նախատեսում ոչ ստեղծված իրավիճակից ելք եւ ոչ էլ նոր Սահմանադրության ընդունման կարգ, երկիրը փրկելու համար մի հրամանագրով արձակում է Դաշնակցային Ռուսաստանի Գերագույն խորհուրդը, փոփոխություններ կատարում Սահմանադրության մեջ եւ նշանակում նոր ընտրություններ, որոնք պետք է կայանան դեկտեմբեր 11-12-ին: Պատգամավորները կարող են վերադառնալ իրենց նախկին պաշտոններին: Նրանք պահպանում են նոր ընտրություններում վերընտրվելու իրենց իրավունքը Ռուսաստանի նոր բարձրագույն օրենսդիր մարմնում, որը երկպալատ դաշնակցային ժողովն է: Այլեւս չեն գումարվի ժողովրդական պատգամավորների համագումարներ: Սահմանադրական դատարանին առաջարկված է մինչեւ նոր խորհրդարանի ընտրությունները նիստեր չգումարել: Պահպանվում են տեղական իշխանությունների լիազորությունները: Նախագահ Բորիս Ելցինը դիմել է արտասահմանյան երկրների ղեկավարներին եւ ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարին իրեն ճիշտ հասկանալու խնդրանքով:

➧ տես էջ 2

Տեր-Պետրոսյան. Ելցինը կհասնի կայունության

Նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն իր մտահոգությունն արտահայտելով Ռուսաստանում ստեղծված ճգնաժամի վերաբերյալ, վստահություն հայտնեց, որ Ելցինի կողմից ձեռնարկված քայլերը հնարավորություն կտան քաղաքական ելք գտնել եւ հաստատել անհրաժեշտ կայունություն, որը մեծապես կարեւոր է Ռուսաստանում եւ ԱՊՀ մյուս երկրներում ժողովրդավարական գործընթացի ու տնտեսական բարեփոխումների իրականացման համար:

Իր հերթին, արտգործնախարար Վահան Փափազյանը մեկնաբանելով Բորիս Ելցինի որոշումը, ասաց, որ դա բնական քայլ էր, քանի որ վերջիվերջո հարկավոր էր կայունություն հաստատել Ռուսաստանում:

«Ազգ»

Ճակատ

Հայ-ադրբեջանական սահմանում 60-օրյա զինադադար

Ինչպես Նոյյան տապան գործակալության թղթակցին հայտնեցին սեպտեմբերի 22-ին ՀՀ պաշտպանության նախարարության մամուլի ծառայությունում, սեպտեմբերի 20-ին Իջեւանի սահմանում տեղի է ունեցել Ադրբեջանի եւ Հայաստանի ներկայացուցիչների հանդիպում: Հայաստանի պատվիրակությունը գլխավորել է գլխավոր սահմանային կոմիսար Գեղամ Հարությունյանը: Հայկական կողմից ներկա են եղել նաեւ զինվորական ներկայացուցիչներ, Հայաստանի Իջեւանի, Նոյեմբերյանի եւ Տաուշի շրջանների շրջգործկոմների ղեկավարներ: Ադրբեջանական կողմից ներկա են եղել նաեւ զինվորական ներկայացուցիչներ կորպուսի հրամանատար գնդապետ Սադիխովի գլխավորությամբ, ինչպես նաեւ Ադրբեջանի Ղազախի, Աղստաֆայի եւ Թաուզի շրջանների գործադիր իշխանության ղեկավարներ:

Հանդիպման ընթացքում քննարկվել են Նոյեմբերյան-Կրասնոսելսկ (Հայաստան) եւ Ղազախ-Գեսարեկ (Ադրբեջան) տեղամասերում հայ-ադրբեջանական սահմանի երկայնքով կրակի դադարեցման, այդ տեղամասերում զինվորական լիազոր ներկայացուցիչներին առնչվող հարցեր: Քննարկվել է նաեւ սահմանամերձ գոտիներում գյուղատնտեսական աշխատանքների անվտանգության ապահովման հարցը:

Ադրբեջանի պատվիրակությունը նշել է, որ պարբերական գնդակոծումների հետեւանքով ավերածություններ կան երկու կողմերից: Հավաստելով տվյալ տեղամասում գտնվող բոլոր զինվորական կազմավորումների վերահսկելիությունը, կողմերը պայմանավորվել են, որ հետագա ավերածություններից խուսափելու, ինչպես նաեւ գյուղատնտեսական աշխատանքների անցկացման անվտանգությունն ապահովելու նպատակով սեպտեմբերի 20-ի ժամը 17-ից 60 օրով պետք է լիովին դադարեցվի կրակը բոլոր զինատեսակներից:

ՀՀ պաշտպանության նախարարության մամուլի ծառայությունում հայտարարեցին, որ չլիազորված անձանց կողմից համանման պայմանագրերի ստորագրման դեպքում դրանք կհամարվեն անվավեր:

Մինչդեռ, ավելի ուշ Հայաստանի պաշտպանության նախարարությունից տեղեկացանք, թե սեպտեմբերի 21-ին Ադրբեջանի Ղազախի շրջանի տարածքից գնդակոծվել են Նոյեմբերյանի շրջանի Կոթի գյուղի պաշտպանական դիրքերը: Ադրբեջանական կողմը օգտագործել է հետեւակի մարտական մեքենաներ, գնդացիրներ եւ ավտոմատներ: Մեր կողմից տուժածներ չկան: Հայկական ուժերը ձեռնպահ են մնացել պատասխան գործողություններից: Ինչ վերաբերում է Ղարաբաղի ռազմաճակատներին, ապա երեկ եւ նախորդ գիշեր այստեղ հրադադարը պահպանվել է:

«Ազգ»

Վրաստան

Շեւարդնաձե. Սուխումը չենք հանձնի

Աբխազիայի զինվորական հրամանատարությունը դիմել է վրացական զորքերին հետագա արյունահեղությունից խուսափելու նպատակով կրակը դադարեցնելու եւ Սուխումը անվտանգ միջանցքով թողնելու կոչով: Սեպտեմբերի 22-ին հրապարակված հայտարարությունում ասվում է, որ «ներկայումս Սուխումը շրջափակված է, բոլոր կարեւոր բարձունքները գրավված են»:

Աբխազական բանակի մամուլի ծառայության տվյալներով, սեպտեմբերի 22-ի առավոտյան դադարել է աշխատել Սուխումի օդանավակայանը, որը շրջափակված է աբխազական ստորաբաժանումների կողմից:

Մինչդեռ վրացական բանակը, որը պաշտպանում է քաղաքը, մարտերի ընթացքում առաջին անգամ կիրառել է ռազմական ավիացիա: Երկու ռազմական ինքնաթիռներ հետախուզել են Սուխումի այն հատվածները, որոնք վերահսկվում են աբխազական զորքերի կողմից: Ընդհանուր առմամբ, ոչ ճշտված տվյալներով, սեպտեմբերի 16-ից միայն Սուխումում զոհվել է 70 եւ վիրավորվել 600-ից ավելի խաղաղ բնակիչ:

Վրաստանի ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեն հայտարարել է, որ «խոսք չի կարող լինել Սուխումի հանձնման մասին»: Երեքշաբթի վրացական հեռուստատեսությամբ տված հարցազրույցում նա ընդգծել է, որ «Սուխումի կորուստը նշանակում է պետության փլուզում: Այդ պատճառով արվում է ամեն ինչ քաղաքը փրկելու համար»:

BBC-ի թղթակիցը երեկոյան հայտնեց, թե Սուխումի հետ հեռախոսային գծերն անջատված են, իսկ օդանավակայանից հազվադեպ թռիչք կատարող օդանավերի վրա հազարավոր մարդիկ են խուժում, ամորեն պաշտպանված քաղաքից փախուստ տալու հույսով: Վրաց արտգործնախարարությունը երեկ զգուշավոր գոհունակություն է հայտնել խորհրդարանը լուծարելու մասին նախագահ Ելցինի որոշման առթիվ, միաժամանակ հույս հայտնելով, որ այն դրական անդրադարձ կունենա վրաց-աբխազական հակամարտության վրա:

ԻՖ

Աշխարհ

Ստոլտենբերգն ու Օուենը լավատես են

Երեքշաբթի օրը Սարաեւոյում նախատեսված եռակողմ հանդիպումը Բոսնիայում հակամարտողների միջեւ չկայացավ: Մուսուլմանների առաջնորդը հոռետեսորեն է տրամադրված պատերազմն ավարտելու քարտեզի նկատմամբ եւ հայտնեց, որ ինքը չի կարող ստանալ խորհրդարանի համաձայնությունը, եթե իրենց չտրամադրվի Նեում նավահանգիստը եւ այնտեղ հասնող միջանցքը: Մինչդեռ միջազգային միջնորդները պնդում են, որ մուսուլմանները, խորվաթները եւ սերբերը ավելի քան երբեւէ մոտ են խաղաղ հանգուցալուծմանը երկուշաբթի օրը կայանալիք բանակցություններում:

Կնեսետը քննարկում է համաձայնագիրը

Իսրայելի օրենսդիրները քննարկում են ՊԱԿ-ի հետ խաղաղության համաձայնագիրը: Չնայած պաղեստինցիների եւ հրեաների միջեւ լարվածությունն աճում է, վարչապետ Ռաբինը այս պայմանագիրը, եւ դրանով նաեւ՝ իր կառավարության ապագան ներկայացրեց խորհրդարանի քննարկմանը: Իր ճառում, որն ընդհատվում էր ընդդիմության դիտողություններով, Ցիցխակ Ռաբինը կոչ արեց վերջ դնել «արյանն ու արցունքներին»: Միեւնույն ժամանակ օկուպացված Գազայի հատվածում պաղեստինցի զինյալները սպանել են ՊԱԿ-ի բարձրաստիճան պաշտոնյա Մոհամեդ Հաշեմ բու Շաաբանին, որը Իսրայելի հետ համաձայնության ջատագովներից էր: Իսկ Սիրիան հայտարարել է, որ պաղեստինցիների հետ համաձայնության հասնելուց հետո Իսրայելն անցել է Դամասկոսի դեմ «բնազդական պարզ սպառնալիքի» վիճակին:

Անգոլայում ապստամբները շարունակում են պատերազմը

Անգոլան մեղադրել է ՈՒնիտայի զինյալներին հրադադարի պայմանավորվածությունը խախտելու եւ Կուիտո պաշարված քաղաքը ռմբակոծելու մեջ: Պետական ռադիոյի թղթակիցը բնութագրել է Կուիտոյի վիճակը որպես դժոխային:

Կրոնական առաջնորդների հանդիպում

Հովհաննես Պողոս երկրորդ պապը Հռոմում հանդիպեց գլխավոր ռաբբի Ցիսրայել Լաուի հետ: Սա կաթոլիկ եկեղեցու եւ հրեականության հոգեւոր առաջնորդների առաջին հանդիպումն է ողջ պատմության մեջ: Հայտնվել է, որ հովվապետը շուտով կայցելի Երուսաղեմ: ■

Հայաստանն անցնում է «ձմեռային» ժամանակի: ՀՀ կառավարության 1993 թվականի մարտի 26-ին թիվ 127 որոշմամբ սահմանված է, որ Հայաստանի տարածքը գտնվում է միջազգային համակարգի 3-րդ ժամագոտում: Այդ նույն որոշման համապատասխան 1993 թվականի սեպտեմբերի 26-ին, ժամը 3-ին ժամացույցի սլաքները պետք է մեկ ժամ ետ տանել: Այսպիսով, Հայաստանն անցնում է «ձմեռային ժամանակի»:

ՀՀ կառավարության մամուլի ծառայություն

digitised by A.R.A.R.@

Երևան

Լորդ ՇԵՆՆՈՆ. «ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՐՑԱԴՐՈՒՄԸ ՃԻՇՏ Է»

Հայաստանի Գերագույն խորհրդի նախագահի հրավերով սեպտեմբերի 17-ից 22-ը Հայաստանում էր գտնվում Մեծ Բրիտանիայի խորհրդարանական պատվիրակությունը՝ բրիտանահայկական խորհրդարանական խմբի նախագահ, Լորդերի պալատի անդամ Ռիչարդ Շեննոնի գլխավորությամբ: Պատվիրակության կազմում էին նաև Համայնքների պալատի ներկայացուցիչ Փեդդի Թիփինգը և Լորդերի պալատի փոխխոսնակ, բարոնուհի Քերոլայն Քոկսը:

Խումբը, որի նպատակը ոչ միայն երկու երկրների խորհրդարանների միջև կապ ստեղծելն էր, այլև Հայաստանի և Ղարաբաղի իրադրությանը ծանոթանալը, եղավ ինչպես աղետի գոտում, այնպես էլ Ղարաբաղում: Լորդ Շեննոնի խոսքերով, արևմտյան մամուլն այնքան էլ օբյեկտիվորեն չի լուսաբանում ղարաբաղյան հակամարտությունը և սովորաբար Ղարաբաղը ներկայացվում է որպես ագրեսոր, և իրենք փորձելու են վերադառնալուց հետո ավելի ճշմարտացիորեն ներկայացնել խնդիրը: «Մենք տպավորված ենք Հայաստանի և Ղարաբաղի ժողովրդի հերոսությունից, և համոզվեցինք, որ Ղարաբաղը ճիշտ է իր հարցադրման մեջ, հարցի ձևակերպումը միանգամայն օրինական է», ասաց նա:

Ինչպես պարզվեց երեկ երեկոյան կայացած մամուլի ասուլիսի ժամանակ, բրիտանական պատվիրակությունը այցելել է Ֆիզուլի և Ջեբրայիլ, անցել Աղդամով: «Իհարկե, այդ քաղաքները արդեն չափով վնասվել էին ռազմական գործողություններից, ասաց բարոնուհի Քոկսը, սակայն չէին ավերվել: Օրինակ, Աղդամի մզկիթը կանգուն էր: Մինչդեռ Հադրութի շրջանի Ավաժյալ գյուղը, որտեղ եղանք, ավերվել էր հիմնովին: Քարը քարի վրա չէր մնացել»: Ինչ վերաբերում է Ղարաբաղի ուժերի կողմից Աղդամի, Ֆիզուլու, Ջեբրայիլի և Կուբաթլիի գրավմանը և այդ առթիվ արևմտյան մամուլում բարձրացված աղմուկ-աղաղակին, ապա լորդ Շեննոնը այն կարծիքը հայտնեց, թե պատերազմությունը պետք է լինի դինամիկ և նախաձեռնող, և միանգամայն արդարացված է թշնամու հենակետերի գրավումը, մանավանդ, որ այնտեղից հրետակոծվում են խաղաղ բնակավայրերը: «Մենք հանդիպեցինք Ղարաբաղի ղեկավարների հետ և համոզվեցինք, որ նրանք շատ վճռականորեն են տրամադրված և ձգտում են զինադադարի», ընդգծեց նա:

Հայ-բրիտանական տնտեսական համագործակցության մասին բրիտանական պատվիրակության անդամներն այն կարծիքը հայտնեցին, որ բետև իրենք ամեն կերպ կխրախուսեն նման կապերի ամրապնդումն ու համատեղ ձեռնարկությունների ստեղծումը, այնուամենայնիվ Հայաստանը գտնվում է շրջափակման մեջ, և այն կվերացվի միայն ղարաբաղյան պատերազմի կարգավորումից հետո, որովհետև դա է շրջափակման պատճառը: Այն հարցին, թե պատվիրակությունն ունի՞ արդյոք բավարար փաստարկներ Ադրբեջան այցելած նույնանման պատվիրակության փաստարկների դեմ, մանավանդ, որ բրիտանա-ադրբեջանական հարաբերություններն ավելի խոր արմատներ ունեն, լորդ Շեննոնը պատասխանեց, թե բրիտանացիներն արդարասեր ժողովուրդ են և նման հարցերում չեն առաջնորդվի զուտ տնտեսական սկզբունքներով: «Ճիշտ չէ, երբ պատերազմող կողմերից մեկն օգտագործում է իր տնտեսական հզորությունը և դրանով փորձում հասնել հաղթանակի: Առ այսօր իրադարձությունները ցույց են տվել, որ տնտեսական լծակները չեն օգնում Ղարաբաղի հարցի կարգավորմանը: Մենք կհակադրենք մեզ միջազգային նավթային ընկերություններին, որոնց համար չափանիշը տնտեսական շահն է», ասաց նա: Լորդ Շեննոնը տեղեկացրեց նաև, որ վերադարձից հետո իրենք քննարկումներ կկազմակերպեն ինչպես Լորդերի, այնպես էլ Համայնքների պալատում:

Հանդիպմանը ներկա էր նաև Մեծ Բրիտանիայում Հայաստանի դեսպան Արմեն Սարգսյանը, որը լրագրողներին ծանոթացրեց ինչպես բրիտանա-հայկական խորհրդարանական խմբի անդամներին, այնպես էլ համագործակցության հնարավոր ուղիներին:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Աղդամ

Գնդակոծվել են ԱՊՀ խորհրդարանականները

Սեպտեմբերի 20-ի երեկոյան, ավարտելով ԼՂՀ ղեկավարության հետ իրենց խորհրդակցությունները, որոնց ընթացքում քննարկվեցին հակամարտության խաղաղ կարգավորման ուղիները, ԱՊՀ խորհրդարանականների դերը շրջանում վստահության մթնոլորտ ստեղծելու խնդրում, ԱՊՀ միջխորհրդարանական պատվիրակությունը Կոզղստանի խորհրդարանի խոսնակ Շերինկուլովի գլխավորությամբ, երբ փորձեցին Աղդամով մեկնել Բաքու, գնդակոծվեցին ադրբեջանական դիրքերից: Ինչպես տեղեկացրեց հյուրերին ուղեկցող ԼՂՀ Ազգային անվտանգության վարչության պետ Կամո Աբրահամյանը, ադրբեջանական կողմի հետ ստեղծված համաձայնությամբ պատվիրակության բոլոր փորձերն ավարտվեցին ապարդյուն: Վ. Ա.

Ի գիտություն

Հանրապետության բնակչության և առողջապահական հիմնարկների ղեկավարներին

Կապված կուրորտաբանության և ֆիզիկական գիտահետազոտական ինստիտուտի պետական ձեռնարկության կարգավիճակ տրամադրելու հետ՝ ինստիտուտում ամբուլատոր, ախտորոշիչ, ստացիոնար և այլ բնույթի բժշկական ծառայությունները հանրապետության բնակչությանը իրականացվում են անվճար սկզբունքով, ՀՀ առողջապահության համակարգում գտնվող բուժ. պրոֆիլակտիկ հիմնարկների ուղեգրերով:

Ինստիտուտի ղեկավարություն

Ստեփանակերտ

Աբբասով-Պողոսյան հանդիպումը չկայացավ

Ադրբեջանի և ԼՂՀ փոխվարչապետներ Աբբաս Աբբասովի և Ժիրայր Պողոսյանի սեպտեմբերի 21-ին նախատեսված հանդիպումը ադրբեջանական կողմի մեղքով տեղի չի ունեցել: Ինչպես հայտնի դարձավ, սկսված երկկողմ շփումների շրջանակներում նախատեսված հանդիպումը պետք է կայանար Ասկերան-Աղդամ ուղղությամբ, չեզոք գոտում: Պայմանավորված ժամին ներկայանալով և մի քանի ժամ սպասելուց հետո ԼՂՀ պատվիրակությունը ձեռնունայն վերադարձավ Ստեփանակերտ: Դիտորդների կարծիքով, հանդիպումից հրաժարվելը կարելի է ուակել որպես ԱՊՀ մտնելու մասին Ադրբեջանի խորհրդարանի որոշումից հետո Ղարաբաղի հարցում պաշտոնական Բաքվի դիրքորոշման սպասվող փոփոխության առաջին նշան:

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

Մեր սեփ. թղթակից, Ստեփանակերտ

Բաքու

Արտակարգ իրավիճակը Ադրբեջանում չեղյալ է հայտարարվել

Ադրբեջանում սեպտեմբերի 22-ից չեղյալ է հայտարարվել արտակարգ իրավիճակը: Այդ մասին երկուշաբթի որոշում է ընդունել Ադրբեջանի խորհրդարանը: Արտակարգ իրավիճակը մտցվել էր Ադրբեջանի նախկին նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյի հրամանագրով 1993 թ. ապրիլին, հայ-ադրբեջանական հակամարտության սրման կապակցությամբ: Ադրբեջանի խորհրդարանը նաև ընդունել է ԱՊՀ միջխորհրդարանական ասամբլեայում ներգրավվելու մասին որոշում, ինչպես նաև 31 կողմով ընդդեմ 13-ի հավանություն է տվել Ադրբեջանի մուտքին ԱՊՀ: ԻՖ

Կապեր

Հայ-արգենտինյան համագործակցությունը սկսվեց

«Հուսով ենք, որ հայ-արգենտինյան համագործակցությունը կընդգրկի ոչ միայն մշակույթը, այլև քաղաքական և տնտեսական ոլորտները», նման ցանկությամբ հանդես եկան երեկ արտգործնախարարությունում լրագրողների հետ հանդիպման եկած արգենտինահայ ազգային բարերարները: «Պողոս Արզումանյան» հիմնարկության փոխնախագահ Արմեն Մեծատուրյանը, ճարտարապետ Պետրոս Հաջյանն ու դոկտոր Անդրանիկ Արսլանյանը նաև խոսեցին նախօրեին Երևանում բացված «Արգենտինայի Հանրապետություն» դպրոցի մասին, նշելով, որ վերջինիս վերանորոգման աշխատանքների համար հիմնարկությունը հատկացրել էր 400 հազար դոլար: Նշելով, որ նման մի դպրոց էլ «Հայաստանի Հանրապետություն» անունով բացվել էր Արգենտինայում, ազգայինները նշեցին, որ համագործակցության առաջին փուլն ավարտվեց:

Արգենտինահայ համայնքը թե 1988-ի մեծ աղետի ժամանակ և թե հիմա շարունակում է մեծ աջակցություն ցույց տալ Հայաստանին: Եթե 1988-ին երկրաշարժից հետո համայնքը հավաքեց 1 մլն. 800 հազար դոլլար, ապա այժմ «Հայաստան» հիմնադրամին է հատկացվել 2 մլն. 200 հազար դոլլար: Բացի այդ, վերջերս Արգենտինայում բացված Հայաստանի դեսպանատան հյուպատոսական աշխատանքը՝ հանձին հավատարմատար Արա Հակոբյանի, կկրողացնի մոտեի արտոնագրի ստացումը: Համայնքը պարտավորվել է ամսական 30 հազար դոլլար հայթայթել դեսպանատան աշխատանքները կազմակերպելու համար: Մեր հարցին, թե ինչպիսին է Արգենտինայի իշխանությունների վերաբերմունքը մեր քաղաքական խնդիրների և մասնավորապես Ղարաբաղի հարցի նկատմամբ, ազգայինները նշեցին, որ այժմ քաղաքական հարցերը կարգավորում է դեսպանատունը և որևէ մեկնաբանություն չտվեցին:

«Ազգ»

Ռուսաստան

Ելցինը լուծարեց խորհրդարանը...

Սկիզբը էջ 1

Բնականաբար, Ելցինի հիմնական ընդդիմադիրների՝ Գ-խ նախագահ Ռուսլան Խասբուլատովի և փոխնախագահ Ալեքսանդր Ռուցկոյի հակազդեցությունը սպասել չտվեց: Հենց նույն գիշերը, ժամը 24-ին սկսվեց Գերագույն խորհրդի նիստը, որին մասնակցում էր նաև փոխնախագահը: Ռուցկոյն արդեն նստել էր հանրապետության դրոշի տակ՝ նախագահի տեղում:

Չնայած նախագահին անվստահություն հայտնելու իրավունք ունի միայն ժողովրդական պատգամավորների համագումարը, սակայն Խասբուլատովը համարեց, որ այսպիսի նախագահին կարող է զրկել անգամ ոչ միայն Գերագույն խորհուրդը, այլ նույնիսկ նրա նախագահությունը: Ինչևէ, հրավիրվեց խորհրդարանի նիստ, որը նախագահի գործողությունները գնահատեց որպես պետական հեղաշրջում, միաձայն անվստահություն հայտնեց Ելցինին և նախագահի պաշտոնում ընտրեց Ռուցկոյին: Հենց նույնժամ Ալեքսանդր Ռուցկոյն ընդունեց երդումը և ստանձնեց նախագահի պարտականությունները, արձակելով իր առաջին հրամանագրերը, համաձայն որոնց աշխատանքից ազատվեցին պաշտպանության, անվտանգության և ներքին գործերի նախարարները: Այդ պաշտոններին նշանակվեցին գեներալներ Աչալովը, Բարաննիկովը և Դունաևը: Ի դեպ, երեկ Ելցինը պատրաստվում էր այդ գեներալներին հեռացնել բանակից: Որոշվեց հրավիրել ժողովրդական պատգամավորների համագումար: Երեկ առավոտյան նիստում Գ-Խ-ը Կենտրոնական բանկին հրահանգեց առաջնորդվել միայն Սահմանադրությամբ և հետևաբար՝ ֆինանսական գործարքներ կատարել միայն խորհրդարանի թույլտվությամբ: Փոփոխություններ մտցվեց գործող քրեական օրենսդրության մեջ՝ ավելացվեցին ՌԴ սահմանադրական կառուցվածքի բռնի փոփոխմանն ուղղված գործունեություն խափանող արարքների համար քրեական պատասխանատվության հոդվածներ:

Նախագահին չլսեց և գիշերով իր նիստը գումարեց նաև Սահմանադրական դատարանը: Այն ևս Ելցինի գործողությունները համարեց հակասահմանադրական: Դատարանի նախագահ Զորկինը հայտարարեց, որ նախագահի հակասահմանադրական գործողությունները հիմք են հանդիսանում նրա հանդեպ իմփիչմենտի կամ ազդեցության այլ միջոցների կիրառման: Մինչդեռ Ռուսաստանի վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինը նախագահի գործողությունները համարեց լրիվ օրինական և անվերապահորեն կատարելի: Նա նշեց, որ կառավարությունը կպահպանի իր աշխատանքային ռիթմը և կկատարի միայն Ելցինի հրամանագրերը: Չի հրավիրի նույնիսկ արտակարգ նիստ, քանի որ հիմա լուրջ աշխատանք է գնում սեպտեմբերի 24-ին կայանալիք ԱՊՀ գագաթաժողովին նախապատրաստվելու համար: Երեկ անցկացրած սելեկտորային խորհրդակցության ժամանակ վարչապետը պնդում էր, որ անհրաժեշտ է դիմանալ միայն երկու ամիս, որից հետո ժողովուրդը կընտրի իր պատգամավորներին և նրանք արդեն ամեն ինչ կշարունակեն օրինական ճանապարհով: Չնայած Չեռնոմիրդինի կառավարության միակամության մասին հայտարարության, երեկ հրաժարական տվեց արտաքին տնտեսական հարաբերությունների նախարար Սերգեյ Գլազևը:

Երեկ Մոսկվայի Պուշկինյան հրապարակում Ելցինը հայտարարեց. «Բավական է, որ Գերագույն խորհուրդը ծաղրի մեզ, այլևս նրա հետ երկխոսությունն անհնար է, թեկուզ հենց նրա համար, որ արդեն Գերագույն խորհուրդ գոյություն չունի: Բայց մենք ցանկանում ենք, որ ամեն ինչ առանց արյան ընթանա: Մեր օրացույցները ցույց տվեցին, որ կարող ենք ապավինել ընդդիմության շրջանակներին»: Իսկ նրան ուղեկցող պաշտպանության նախարար Գրաչովը հայտնեց, որ բոլոր զորամասերի հրամանատարները պաշտպանում են նախագահի հրամանագիրը: Նա վստահեցրեց, թե բանակը չի միջամտի, եթե անգամ կյանքերին վտանգ չհասցվի, ովքեր ղեկավարում զինված ուժերը կգործեն վճռական:

Ստեղծված իրավիճակում Ելցինի գործողություններն արդարացրել է նաև ՌԴ գլխավոր դատախազը:

Համայն Ռուսիո պատրիարքը ամենայն հավանականությամբ կընդհատի իր շրջագայությունը ԱՄՆ-ում, որտեղից նա կոչ հղեց իր հոտին խուսափել ցանկացած գործողություններից, որոնք կարող են հանգեցնել արյունահեղության:

Չհապաղեցին արտասահմանյան արձագանքները: Եթե ԱՄՆ պետդեպարտամենտը սկզբում հանդես եկավ ժողովրդավարության օժանդակելու իր պատրաստակամության հայտարարությամբ, չնշելով, թե որ կողմին ի նկատի ունի, և միայն Քլինթոն-Ելցին հեռախոսազրույցից հետո ճշտեց իր դիրքը, ապա Գերմանիայի, Ֆրանսիայի, Մեծ Բրիտանիայի, Ճապոնիայի և Արևմուտքի այլ երկրների կառավարությունները անվերապահորեն պաշտպանեցին Ելցինին: Ելցինի գործողություններին իրենց հավանությունն են տվել Ղազախստանի, Մոլդովայի, Բելառուսի, Էստոնիայի, Լիտվայի, Ուկրաինայի ղեկավարները:

Ինչպես հայտնի է, սեփական շապիկն ավելի մոտ է մարմնին, այդ իսկ պատճառով «Ասիմետրիկ սահմանադրական բարեփոխման մասին» հրամանագիրը միանշանակորեն չընդունվեց Ռուսաստանի մարզերում և հանրապետություններում: Ելցինի քննադատությամբ հանդես եկավ Մոսխորհուրդը, որը որոշեց չենթարկվել ոչ նախագահին, ոչ էլ Գ-Խ-ին: Նախագահի գործողությունները հակասահմանադրական համարեցին Ամուրի, Մագադանի, Պերմի, Կուրգանի, Տյումենի, Օմսկի, Տոմսկի և այլ մարզերի մարզխորհուրդները, մինչ Չիտայի, Տուլայի և մի շարք շրջանների ղեկավարները հավանություն տվեցին Ելցինի հրամանագրին:

Ելցինի հրամանագիրը խուճապ առաջացրեց միջազգային սակարաններում: Լոնդոնում և Բոննում կտրուկ անկում կրեցին բաժնետոմսերը, մինչ Մոսկվայում դոլլարը վաճառվեց 1102 ռուբլով:

Ինչևէ, չնայած տարբեր կանխատեսումներին և կարծիքներին, ակնհայտ է մի բան, սեպտեմբերի 21-22-ի դեպքերը մեծ հարված են բոլոր մակարդակների իշխանությունների հեղինակությանը:

«Ազգ»

Կուլիսային նախագահի պաշտոնում տեսնել Հեյդար Ալիևին

Բաքվի կենցաղային օդափոխիչների գործարանի աշխատողները հանրապետությունում կայունության իրենց հույսերը կապում են Հեյդար Ալիևի հետ: Գործարանի կոլեկտիվի կարծիքով, հենց Ադրբեջանի խորհրդարանի ներկայիս նախագահն է ընդունակ թեկնելու իրադարձությունների ընթացքը, հասնելու ղարաբաղյան պատերազմի դադարեցմանը, վերականգնելու լավ հարաբերություններն ու ավանդական տնտեսական կապերը նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների հետ: Աշխատավորական կոլեկտիվի ընդհանուր ժողովում ընտրվեց Հեյդար Ալիևի թեկնածության օգտին ստորագրություններ հավաքող նախաձեռնող խումբ, հաղորդում է «Ազերբայջան» թերթը:

Պոստֆակտումի մեկնաբանությունը. Գործակալության տեղեկությունների համաձայն, 1974 թ. Ադրբեջանի ղեկավար Հեյդար Ալիևի նախաձեռնությամբ և աջակցությամբ էր կառուցվել նախկին ԽՍՀՄ-ում կենցաղային օդափոխիչների թողարկման միակ գործարանը: Ավելի ուշ ամրապնդված գլխադաս ձեռնարկության միջոցներով կառուցվեցին Բաքվի կենցաղային մեքենաների փորձառական գործարանը, նախագծային բյուրոն և խորհրդաիսալական «Բաքմի» համատեղ ձեռնարկությունը: Ադրբեջանի Գխ նախագահին հանրապետության նախագահի թեկնածու է առաջադրել նաև Սումգայիթի «Սինթեզ կաուչուկ» արտադրական միավորման աշխատավորական կոլեկտիվի ժողովը: Քաղաքի 3,5 հազար նավթաքիմիկոսների անունից հանդես եկած պատվիրակները վստահություն հայտնեցին, որ հանրապետության համար այս ծանր օրերին պետության ղեկավար դարձած Հեյդար Ալիևը կկարողանա արդարացնել ժողովրդի վստահությունը: Հեյդար Ալիևին նախագահության թեկնածու առաջարկեցին նաև Բաքվի մեքենաշինական կոմբինատի կոլեկտիվի ընդհանուր ժողովի մասնակիցները: Նրա թեկնածությունը միահամուռ պաշտպանեցին հիդրոօդերևութաբանության պետական կոմիտեի 3000-անոց աշխատավորական կոլեկտիվը և Ադրբեջանի խողովակագլանման գործարանի աշխատողները: Ալյատոնի շրջանի Փիրալլահի ավանի բնակիչների խորհրդաժողովի մասնակիցները նույնպես կուլիսային Ալիևին տեսնել Ադրբեջանի նախագահի պաշտոնում: ՆՏ

digitised by A.R.A.R.@

ԵՎ «ՀԱՅԿՈՌՊԸ» ԺՆԵՎԻՑ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱՎ ԴԱՏԱՐԿԱՁԵՌՆ

«Հայկոոպի» նախագահի աստեղային օրերը

Սեպտեմբերի սկզբին Ժնեւում կազմակերպվել էր կոոպերատիվների միջազգային ժողով, որին մի շարք պայմանագրեր ստորագրելու սպասումով մասնակցեց նաեւ «Հայկոոպի» վարչության նախագահ Ռազմիկ Դանիելյանը: «Հայկոոպը» այդ ժողովից վերադարձավ ձեռնունայն, առանց անգամ մեկ երկրի հետ պայմանագիր ստորագրելու:

Սեպտեմբերի 14-ին ֆրանսահայկական «Հայկական միջմասնագիտական խմբավորում» (GIA) կազմակերպության նախաձեռնությամբ, ինչպես ամեն ամիս, կազմակերպվել էր հանդիպում-ընթրիք: Այս անգամվա հյուրն էր ՀՀ ԳԽ պատգամավոր, «գործարար մարդ», «Հայկոոպի» վարչության նախագահ Ռազմիկ Դանիելյանը: Ընթրիքին հրավերով ներկա էր նաեւ Փարիզում «Ազգի» սեփական թղթակիցը:

Երեկոյան, երբ ներկայացանք ընթրիքի, ողջույնի խոսքերի փոխարեն մեր հյուրից լսում էինք խոսքեր «Երկիր» եւ «Ազգ» թերթերի բույր փչացնող գործունեության մասին: Եւ առավել եւս, «Ազգ» թերթի ցուցաբերած հանդգնության վերաբերյալ: Իսկ ի՞նչն էր այդքան հանդուգն պարոն Դանիելյանի կարծիքով: «Ձեր թղթակիցներից մեկը եկել էր ինձ մոտ ու իրեն չհետաքրքրող, չպատկանող նյութերի մասին հանդուգն հարցեր էր տալիս, մեզ պարզաբանում էր Դանիելյանը: Իր ի՞նչ գործն էր: Ասացի, որ չեմ պատասխանում, գնացեք այստեղից: Ինքն ասաց, թե ձեր ասածը նույնությամբ գրելու եմ թերթում: Ես էլ հասկանո՞ւմ եք, գրի, ասացի ու մի բան էլ... ավելին գրի: Հետո, իհարկե, իմ մասին այդպես էլ գրել էր, սակայն մի բան էլ ավելին չէր գրել»: (Ընթերցողներին հիշեցնենք, որ խոսքը «Ազգի» հուլիսի 8-ի համարում տպագրված «Իմ ձեռքն է ավելի երկար» հոդվածի մասին է):

Ինչեւէ, ընթրիքի այս «ջերմ» բացումից հետո, երբ մարդիկ հավաքվել էին, Ռազմիկ Դանիելյանը նախ պատմեց «Հայկոոպի» անցյալի մասին, ապա ներկայացրեց Հայաստանի 38 շրջաններում ներկայումս ծավալած նրա գործունեությունը: Նա նշեց, թե ինքը եւ իր ընկերը մասնակցելով Ժնեւի միջազգային ժողովին, նպատակ ունեին տարբեր երկրների հետ սննդամթերային զանազան պայմանագրեր ստորագրել: Սակայն... արդյունքը պայմանագրերի անզո քանակն է: Այնուհետեւ Հայաստանի մթերային ու քաղաքական «կարկառուն» դեմքերից մեկը՝ Ռազմիկ Դանիելյանը իր խոսք վերլուծական կարողությունները ի ցույց դնելով, ներկաներին շռայլորեն պարզեց իր գաղափարական գլուխները. «Երբ այսօրվա հարեւանների հետ հարցեր չունենայինք, համոզված եմ, որ բոլոր 103 երկրների հետ էլ պայմանագրեր կստորագրեինք»:

«1995 թ. Լոնդոնում պիտի տոնվի այս ժողովի 100-ամյակը: Ես համոզված եմ, որ այդ տարի մենք բոլոր հանրապետությունների հետ պայմանագրեր ենք կնքելու»:

«Ես չեմ ճնճղացնում այն դարաբաղցիներին, որոնք Ռուսաստան կամ այլ երկրներ են գնում աշխատելու: Ես էլ ղարաբաղցի եմ: Ղարաբաղում մնան ի՞նչ անեն: Իրենց մասնագիտությամբ չեն կարող զբաղվել»:

«Խնդրում եմ ինձ քաղաքական հարցեր մի տվեք, այդ հարցերը ուղղեք այստեղ ներկա գտնվող «Ազգի» ներկայացուցչին: Ինքն ավելի լավ կպատասխանի»:

«Գերմանիային լոլիկի մածուկ վաճառեցինք եւ 1 մլն դոլլար շահեցինք: Այս դրամով «Հրազդանմաշ» գործարանի հետ ձեռնամուխ եղանք փոքր տրակտորներ արտադրելու ծրագրին: Հունվարից վաճառքի դուրս կգան տրակտորները»:

«Շվեյցարիայում պատմում ու պատմում էինք մեր վիճակից, հետո եկանք այն եզրակացության, թե փախստականության հարցը լուծվելուց հետո արդեն մենք հաստատ կարող ենք մտնել միջազգային բոլոր շուկաները»:

Պատասխանելով թղթակիցներից մեկի հարցին, Ռազմիկ Դանիելյանը ասաց. «Ես դեմ եմ սփյուռքի օգնությանը. հետո չեմ հասկանում, ի՞նչ եք պանիկաների մեջ ընկել: Ղարաբաղում բան չունեցող ժողովուրդը ցանկացած հյուրի առջեւ խորոված կդնի, մածունը, պանիրը, խաշլաման, մեղրը, միրգը ու հետո նոր կսկսի խոսել: Ի՞նչ ա եղել որ»: Այնուհետեւ... բայց ավելի լավ է ծանոթանանք պրն. Դանիելյանի մտքի արտադրած մյուս գոհարներին. «Մենք շատ էինք ուրախանում այս ժողովում: Ամենաառաջին կարգում նախագահի ճիշտ առաջն էինք նստում: Արգենտինայից հետո, երբ Արմենիա էին ասում, ոտքի էինք կանգնում, քարեւում ու մեր քվեն օգտագործում»:

«Մենք ՀՀ կառավարությանը ծրագիր ենք ներկայացրել, ըստ որի 37 միլիարդ ռուբլու կարիք ունենք: 17 միլիարդ մինչեւ 1995 թվականը, իսկ 20 միլիարդը մինչեւ 2000 թվականի համար»:

«Ես լուրջ ուսումնասիրել եմ Փարիզում ջեմի ու լոլիկների գները, դրանք 5 անգամ էժան են Երեւանից: Ինձ 1 միլիոն տվեք (ռուբլի թե դոլլար, այդպես էլ հայտնի չեղավ - Ր.Հ.Ա.), Փարիզի բոլոր խանութները լցնեմ մեր քաղցր հայկական մթերքներով»:

Ուղղակի հարց են տվել, թե ինչո՞ւ է մեջքդ ծուռ, նա էլ պատասխան է տվել, թե ինչս է ուղիղ որ: Մենք էլ ասում ենք. ո՞ր մեկ խոսքը կամ փայլուն արտահայտությունը ներկայացնել:

Սակայն պրն. Ռազմիկ Դանիելյանի խոսքերից այն հասկացանք, որ նա գոնե մինչեւ 1995 թվականը շատ վստահ է, որ կշարունակի զբաղեցնել «Հայկոոպի» վարչության նախագահի պաշտոնը:

ՌԱՖՖԻ ՀԵՐՄՈՆ ԱՐԱՔՍ
Մեր սեփ. թղթակից, Փարիզ

Կամերային երաժշտության տուն
2 հոկտեմբերի 1993 թ.
Ի պատիվ Հայաստանում Գերմանիայի դեսպանության
Գերմանական հնագույն երաժշտության հատուկ համերգ

Մասնակցությամբ հայաստանի հնագույն երաժշտության ՏԱՂԱՐԱՆ համույթի, գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր, կոմպոզիտոր Երվանդ Երկանյան:

Ներածական խոսք՝ արվեստագիտության թեկնածու, երաժշտագետ Աննա Արեւշատյանի

Սկիզբը 17-ին: Տոմսերը վաճառվում են:

Վաշինգտոն

Աղքատներին շատ են տալիս

Վաշինգտոնում հրապարակվել է Համաշխարհային բանկի ամենամյա զեկուցագիրը, որտեղ մասնավորապես ասվում է. «Վերջին մեկուկես տարում Համաշխարհային բանկի առավել ակտիվ գործունեությունը կապված էր Ռուսաստանի եւ մյուս նախկին խորհրդային հանրապետությունների տնտեսությանն աջակցելու հետ, որի համար մշակվել են աննախադեպ նախագծեր: Այսպես, Ռուսաստանին հատկացվել է 1,37 մլրդ. դոլլարի 4 փոխառություն, այդ թվում 610 մլն.՝ արեւմտյան Սիբիրի նավթարդյունահանման ճյուղի զարգացման եւ 600 մլն.՝ շուկայական բարեփոխումների իրականացման եւ երկրի տնտեսական կայունացման համար հույժ կարեւոր ներմուծվող ապրանքների ձեռքբերման նպատակով: Բացի Ռուսաստանից, անցյալ տարի նախկին ԽՍՀՄ մյուս հանրապետությունների թվում փոխառություններ կամ դրանց հատկացման պարտավորություններ են ստացել Ուկրաինան (27 մլն. դոլլար), Հայաստանը (12 մլն.), Էստոնիան (30 մլն.), Լատվիան (45 մլն.) Լիտվան (60 մլն.), Մոլդովան (26 մլն.): Կիրգիզստանը 60 միլիոնանոց փոխառություն է ստացել, որպես աշխարհի չքավորագույն երկրների ցանկի մեջ մտնող պետություն:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Հոգեհանգստի հայտարարություն

Արտաշես եւ Արմենուհի Քեչեճյանները, իրենց 25 զավակներով, թոռներով, հարսներով եւ փեսաներով, Հայաստանում ապրող Բաղրամյան գերդաստանը հայտնում են հայրենիքում ապրող իրենց հարազատներին ու ծանոթներին, ինչպես նաեւ Հայաստանի եւ Արցախի Եղիա Քեչեճյանի ֆիդայի ընկերներին, որ 1993 թ. սեպտեմբերի 26-ին, կիրակի օրը, առավոտյան ժամը 11-ին, մայր Աթոռ Էջմիածնի տաճարում հավերժ սուրբ պատարագի կատարվելու է հոգեհանգստի արարողություն ի հիշատակ Փարիզի պատմական «Վան» գործողության ոգին ներշնչող նահատակների:

Եղիա Քեչեճյանի եւ իր անբաժան զինակից
Ձավեն Աբդելյանի անթառամ հիշատակին

Խնդրվում է նահատակների հիշատակը հարգողներից ներկա գտնվել սույն հոգեպարար արարողությանը:

Վանաձորում վերաբացվեց ռուսական եկեղեցին

Վանաձորի ռուսական ուղղափառ եկեղեցին, որը կառուցվել է 1893 թ., դադարեցրել էր իր գործունեությունը դեռեւս 1917-ի «բուռն» ժամանակներում: Անցած ժամանակահատվածում եկեղեցու շենքը ծառայել էր որպես ծանրամարտի մարզարահ, հայ եւ ռուս ժողովուրդների բարեկամության թանգարան, իսկ երկրաշարժից հետո ընդհանրապես փակվել էր: Եւ ահա, անկախության տարելիցի օրը, սեպտեմբերի 21-ին քաղաքի երկաթուղայինների այգում գտնվող եկեղեցում հավաքվել էին ռուսական համայնքի ներկայացուցիչներ, հույն, ուկրաինացի եւ այլազգի բազմաթիվ հավատացյալներ, մասնակցելու ռուսական եկեղեցու վերաբացմանը: Օծման արարողությունը կատարեց եւ Կրասնոդարի երկրամասի բեմի առաջնորդ արքեպիսկոպոս Իսիդորի անունից օրհնանքի եւ բարեմաղթանքի խոսքեր ասաց Սոչիի ուղղափառ եկեղեցու հայր Ինոկենտին: Մատուցվեց նաեւ պատարագ ուղղափառ եկեղեցու Սուրբ Աստվածածնի տոնի առթիվ: Հանդիսավոր արարողությանը շնորհավորանքի խոսքեր ասացին Վանաձորի ռուսական համայնքի եւ ուղղափառ եկեղեցու խորհրդի նախագահ Յուլիետա Կուզինան, Հայաստանում Դաշնակցային Ռուսաստանի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Վլադիմիր Ստուպիշինը, Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի մարդու իրավունքների եւ ազգությունների հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Ռաֆայել Պապայանը, «Ռուս» բարեգործական ընկերության նախագահ Նիկոլ Գրիգորյանը, Վանաձորի քաղգործկոմի նախագահի տեղակալ Լեւոն Ասլանյանը եւ այլք: Վերջում հավատացյալներին բաժանվեցին սրբապատկերներ:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթակից, Վանաձոր

Վերաբացվեց Մերկուրովի թանգարանը

Սեպտեմբերի 21-ի տոնական օրը, դեկտեմբերյան երկրաշարժին հաջորդած շուրջ հնգամյա հարկադիր ընդմիջումից հետո, Գյումրիում վերստին իր դռները բացեց ականավոր քանդակագործ Սերգեյ Մերկուրովի թանգարանը: Այս առթիվ տեղի ունեցած հանդիսությունը սկսվեց «Արագած» պատմամշակութային կենտրոնի «Փյունիկ» ազգագրական խմբի ելույթով: Բացման առթիվ խոսք ասողները՝ թանգարանի տնօրեն Սոնա Հարությունյանը, Գյումրիի Սովետական շրջանի ժողկրթբաժնի վարիչ Շուրա Ղազարյանը, քաղաքային մշակույթի բաժնի վարիչ Թաթուլ Եղիազարյանը եւ նկարիչների միության նախագահ Արտյուշա Պապոյանը մաղթեցին, որ սա որպես երկրաշարժից հետո առաջինը, լավ սկիզբ լինի քաղաքի նաեւ մյուս թանգարանների վերաբացման, Գյումրիի իսկական վերածննդի: Առաջին այցելուները հետաքրքրությամբ դիտեցին խնամքով պահպանված եւ լավ ներկայացված ցուցադրանքը, որ կազմված է Մերկուրովի մի շարք գործերից, նրա կյանքի ու ստեղծագործության մասին պատմող լուսանկարներից, վավերագրերից, արվեստագետի տնային եւ անձնական իրերից:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթակից, Գյումրի

Սան Ֆրանցիսկո

Հայ-ադրբեջանական սեմինար «հանուն ապագայի»

Սեպտեմբերի 18-ից Սան Ֆրանցիսկոյում անցկացվում է «Հայ-ադրբեջանական նախաձեռնություն-համաձայնություն հանուն ապագայի» տասնօրյա սեմինար, որը կազմակերպել է Համաշխարհային ընկերակցության հիմնադրամը (ԱՄՆ):

Սեմինարի աշխատանքին մասնակցում են Հայաստանի, Ադրբեջանի եւ որպես առանձին կողմ Լեռնային Ղարաբաղի պատվիրակությունները: Ինչպես սեպտեմբերի 20-ին հայտնի դարձավ Նոյյան Տապան գործակալությանը, պատվիրակությունների հնարավոր անդամները որոշել էին դեռ մի քանի ամիս առաջ հիմնադրամի ներկայացուցիչների այդ երեք հանրապետություններ կատարած այցի ժամանակ:

Սեմինարի նպատակն է կարծիքների ազատ փոխանակման միջոցով որոնել Ղարաբաղի հակամարտության խաղաղ կարգավորման ուղիներ:

ՆՏ

SHARM

«ՇԱՐՄ» մշակույթ-կոմերցիոն ընկերությունը ներկայացնում է

Երիտասարդ կատարողների միջազգային մրցույթի փառատոն: Սեպտեմբերի 27-ին ՄԴԴ-ի համերգային դահլիճում, սեպտեմբերի 29-ին ՄԴԴ մարզադահլիճում հոկայական զալա-համերգ էստրադային գերաստղերի մասնակցությամբ:

Սերգեյ Կրիլով | Իգոր Նիկոլաեւ
Օլգա Կորմուխինա | Իրինա Օտեւա
Ալյոնա Ապինա | Իրինա Ալեգրովա

Ինչպես նաեւ ՍՊԲԻ-ի ուրախների եւ հնարամիտների ակումբը:
Նկարահանումները կատարում է «Օստանկինո» հեռուստաընկերությունը:
Եւ այդ ամենը կոչվում է «Շարմ»: Գլխավոր հովանավորն է «Ռոսարտու» ՍՊԸ-ը:

Տոմսերը վաճառվում են ՄԴԴ-ի եւ ֆիլհարմոնիայի տոմսարկղերում, բոլոր բուհերի արհմիություններում:

Կոլեկտիվ հայտերն ընդունվում են 56-55-57 հեռախոսահամարով:

Ծրագիր

Ամերիկյան եւ հայկական մտահոգություններ

Ամերիկյան արտաքին քաղաքականությունը, որը մինչեւ վերջերս «աջակցում էր», անկախ Ադրբեջանի օգոստոսի 28-ի հանրաքվեի արդյունքներից, նախագահ Էլչիբեյին, այժմ որոշում է կայացրել «մոտիկից հետեւել» Կովկասի իրադարձություններին:

Նախագահ Քլինթոնի Ռուսաստանի եւ նախկին խորհրդային հանրապետությունների գծով խորհրդական Սթրոբ Թալբոտի Թուրքիա, Ադրբեջան եւ Ռուսաստան կատարած այցը ցույց է տալիս, որ Միացյալ Նահանգները կովկասյան քաղաքականությունը վարելու է ոչ թե Վաշինգտոնից «հեռադիտակով», այլ ավելի մոտիկից: Բաքվում Ալիեւի հետ չորս ժամ տեւած հանդիպումից հետո մամուլի առջեւ նա ոչ մի անգամ չարտահայտվեց Էլչիբեյի մասին:

Մյուս կողմից, ամերիկյան արտաքին քաղաքականությունը կարեւորություն է տալիս Կովկասում անկայունության վերացմանը: Մ. Նահանգները հատկապես Ղարաբաղի հարցում ցանկանում է որոշիչ դեր խաղալ, եւ մտահոգ է, թե Թուրքիան եւ Ռուսաստանը կարող են իրենց անտեսել խնդրի կարգավորման գործում: Թալբոտը վերջերս Անկարայում Թուրքիայի վարչապետ Թանսու Չիլլերի հետ հանդիպման ժամանակ առաջարկեց ռուս-թուրքական միացյալ խաղաղարար ուժեր ուղարկել շրջան, դրանով չքացնելով իր «մտահոգությունը»:

Հիշեցնենք, որ ժամանակին Մ. Նահանգները «մտահոգություն էր» հայտնել նաեւ բազմաթիվ այլ խնդիրների հանդեպ: Մասնավորապես, Իրաքի եւ Իրանի վերաբերյալ, սակայն բոլոր այդ խնդիրների դիմաց հանդես է եկել երկու դեմքով, երբեք չպարզելով իրական քաղաքականությունը: Հետաքրքիր է, ամերիկյան արտաքին քաղաքական «մտահոգությունները» մտահոգո՞ւմ են Հայաստանի արտաքին քաղաքականության պատասխանատուներին, մասնավորապես պարոն Ժիրայր Լիպարիտյանին:

Ր. Հ. Ա.

Հայտարարություն

Հայխնայբանկը 1993 թվականի սեպտեմբերի 1-ից սկսել է Հայաստանի Հանրապետության առաջին պետական ներքին շահող փոխառության պարտատոմսերի վաճառքը:

Պարտատոմսերը գնելով ցանկացած խնայդրամարկղում՝ դուք կարող եք առաջին իսկ խաղարկության ժամանակ շահել հազարից մինչեւ մեկ միլիոն ռուբլի:

Յուրաքանչյուր խաղարկության շահումների ընդհանուր գումարը կազմում է 60 միլիոն ռուբլի:

Առաջին խաղարկությունը կկայանա սույն թվականի նոյեմբերի 15-ին, Երեւանում:

Տարեկան կկայանա շահումների 8 խաղարկություն, յուրաքանչյուր 45 օրը մեկ՝ սկսած փետրվարի 15-ից:

Յուրաքանչյուր խաղարկության ժամանակ կշահեն 15 հազար պարտատոմսեր:

digitised by A.R.A.R.@

Ամփոփ

Միակ գերազանցությունը ժողովրդին ծառայելն է

Երկու սահմանադրությունները դեմ-դիմաց

Ինքնուրույնության հավակնողի է, որ ցանկացած սահմանադրություն գրում, ստեղծում են իրավագետները, պետականագետները, քաղաքականագետները և ուրիշ մասնագետներ, նույնքան հասկանալի է, որ այդ սահմանադրությունը կարդում, ըմբռնում և որպես հիմնական օրենք ընդունելի են համարում քաղաքացիները:

Քաղաքացիական չձևավորված հասարակության մեջ համաժողովրդական տարերային քննարկմանն ապավինելը (մանավանդ նախկին մի քանի սահմանադրությունների պարտադրման տխրահռչակ փորձի առկայությամբ) նույնպիսի քիմեռ է, ինչպես ժողովրդավարության ու քաղաքակրթության կայուն արժեքների շարունակական վկայակոչումն ու շահարկումը ոստիկանական պետության սահմաններում:

Ուստի, անչափ կարևորվում է Սահմանադրական ժողովի հրավիրման անհրաժեշտությունը: Իսկ երբ ծանոթ եղանակներով ու պատրվակարարությամբ, այնուամենայնիվ, խափանվի սահմանադրական օրինական այդ մարմնի կազմավորումը, պարտավոր է շարունակել Քաղաքացիական համաձայնության խորհրդի գործունեությունը նոր համախոհների ներգրավմամբ, և խորհրդակցության աշխատանքների ամփոփումից անմիջապես հետո լայնածավալ ու հետևողական աշխատանք, բացատրական և պրոպագանդական քարոզչություն իրականացնել հանրապետության ամբողջ տարածքում, հասկացնել, յուրացնել տալու համար պարզ մի ճշմարտություն. որն է ազգային սահմանադրությունը, որը նախագահականը, որն է ժողովրդավարական սկզբունքների արտահայտությունը, որը անհատապաշտականը:

Առավել ևս, որ պաշտոնական տպար մամուլը, պաշտոնական ազդու հեռուստատեսությունն ամեն միջոցի դիմում են Քաղաքացիական համաձայնության խորհրդի նախագիծն արժեզրկելու, վարկաբեկելու, պաշտոնական կոչված նախագծի համաժողովրդական պատրանք ստեղծելու նպատակով:

Միաժամանակ, արդեն քանի ամիս նույն այդ աղբյուրները բացառապես պետական կառույցներին մերված կամ պաշտոնահայց գործիչների բերանով, այլևս ձանձրալի մի հանգերգություն են ձգել՝ վասն հայոց պետականության լինելիության ու կայացման: Անպատասխան մնալուց թև առած, շատ-շատերն իրենց քաղաքացիական կենսագրության խանդակներն անպատկառությամբ հարթեցրած, տիրացուական անվերապահությամբ մենախոսում, մենախոսում են՝ իրենց կարծիքով մեծ-մեծ բաներից, աստառը սակայն տափուկ անկյուն ապահովելու նվաստ նկրտումն է:

Ասված իրենց հետ, դա էլ է կենսակերպ, նորություն չէ ամենևին, այնինչ պարզվում է՝ հենց նրանք են որ կան հայոց պետականության կայացման չափանիշներն ու աշխղեկները, մնացյալը բանուգործ չունեն, քան հիմքերի խարխլումը, քան բունալի քննադատությունը, չկամությունը, ժխտամտությունը, բազում այլ չեղած ու հորինված մեղքեր:

Հստակ ու աներկդիմի ասենք:

Հայաստանի երրորդ հանրապետությունն իր գոյության չորրորդ տարին է բոլորում, և

Երբ պետություն ու պետականություն ասելով, ատրիբուտիկայից զատ ոչինչ չենք տեսնում կամ չտեսնելու ենք դնում խուլ ու վարակ,

Երբ հանրապետության ազգաբնակչության 85 տոկոսը ծայր չքավորության դուռն է հասել,

Երբ տնտեսության հիմնիվեր քայքայումը և ազգային ունեցվածքի կողոպուտն աղետալի սահմանագիծն էլ է անցել,

Երբ իրենց իսկ խոստովանությամբ, մաֆիական և պետական կառույցները սերտաճած են և կոռուպցիան է ամենուրեք,

Երբ կրթական, գիտական, մշակութային համակարգին հասցված հարվածների ապաքինումը առաջիկա տասնամյակների հսկայական ջանքերն է պահանջելու,

Երբ ընկերային, քաղաքացիական պառակտվածության երևույթների բացակայություն է չորսբոլորը,

Երբ կայացած որոշումների ու հրամանների գերակշիռ մասը պարզապես թղթի կտորներ են,

Երբ եռամյա գոյության ընթացքում չի բացահայտվել ու չի պատժվել ոչ մի խոշոր հանցագործություն, պետական մակարդակի ոչ մի զանցառություն,

Երբ քաղաքական սպանությունները դարձել են սովորական,

ապա, այո, ես չեմ ուզում, չեմ կարող ճանաչել, այո՛, ես դեմ եմ պետության և պետականության այդօրինակ կայացմանը: Եվ, փառք Աստծո, մենակ չեմ իմ «հանդգնության» շրջանակներում:

Երբ ժողովրդի անօրինակ հավատի ու նվիրումի ալիքի կատարին իշխանության վերին դիրքերը հասած աստիճանավորներն առաջին հերթին երկաթակուռ պարիսպներով, մահակներով, ջրցան մեքենաներով ու վարժեցրած շներով պաշտպանվեցին ժողովրդից, երբ ամիսներով ու տարիներով կենդանի հոսանքի երես չեն տեսնում, երբ հայ ոստիկանը արդիական հրազենի պարունակությունը պատրաստ է պարզել իր հայրենակցի ճակատին, չեմ կարող ձայնակցել գործող իշխանության ներքաղաքականությանը: Երբ նույնիսկ հինգ տոկոսն է ճշմարիտ ու ճշմարտանման հայտնի իշխանավորների զեխության, ցոփ ու շվայտության վերաբերյալ այն պատմություններից, որոնք հայտնի են հայ երեխային անգամ, ապա արժանապատվության տարրական զգացում ունեցող յուրաքանչյուր ոք պիտի ամաչի իր գոյությունից:

Այնպես որ բանն ահա այսպես է, պարոնայք երդվյալ հավատարմատարներ:

Եվ այս անգամ էլ հանրապետության նախագահին իսկական արժի ծառայություն մատուցեցիք թե՛ դուք, թե՛ նրա օրինաստեղծ աղեղները: Ի վերջո, տրամաբանական ավարտին հասավ ու պաշտոնական նախագծի տեր ստացավ հենց այն, ինչից երեք տարի ի վեր ապարդյուն փորձում էին զերծ պահել, ինչ ջանում էին կանխել, թույլ չտալ այդ նույն «չարանենգ» ընդդիմախոսները:

Թեև, ի պատիվ օրինաստեղծ ֆիզիկոսների, հարկ է նշել, որ գոնե ձեռնպահ են մնացել երրորդ հանրապետության առաջին նախագահի կիսադեմը հայկական դրամանիշին դրոշմելու գայթակղությունից, մանավանդ, խիստ հրապուրիչ էր գաղափարը, հատկապես Թուրքմենստան կատարած ոսկեզօծ ուղևորությունից հետո, երբ պաշտոնական մամուլը միջինասիական նորահայտ Քուվեյթում համաժողովրդական ծնրադրման արտահայտությունների շարադրմանն անցավ: Ամենայն հավանականությամբ, ուրիշ գոտում մնալու անպատեհությունն է խանգարել, կամ հեռագայում սահմանադրական նախաձեռնությամբ այդ բացն էլ լրացնելու հեռանկարը:

Ի դեպ, հեռանկարի մասին:

Հայ քաղաքական, իրավագիտական մտքի պատմության մեջ, երբ մեղմ ենք ասում, արդեն իսկ գերբիծ է պաշտոնական նախագծի առկայությունը, որ մնաց, երբ ընդունվի ու վավերացվի: Խոստագրություններով, շուսանկյունով, տարբերման բազում հնարավորություններով լի այդ փաստաթղթի համեմատական վերլուծությունն արդեն հրապարակի վրա է, հետաքրքրվողների ուշադրությունը հրավիրենք ընդամենը մեկ՝ 74-րդ հոդվածի վրա. «Հանրապետության նախագահի կողմից իր լիազորությունների կատարման անհնարինությունը...» և այլն:

Հայոց ամենակարող լեզուն և շարքային տրամաբանությունը ակնհայտ լլկումների են ենթարկված սահմանադրական այդ «գլուխգործոցի» մեջ, գրեթե աբսուրդի հասցնելով մի պարզ հանգույցի լուծումը՝ մարդն անկարող է կատարել իր պարտականությունները, պիտի թողնի աթոռը:

Ահա, հենց դրանից են ամենից շատ վախենում բոլոր նրանք, ովքեր պաշտոնական նախագիծն ատամներով (և ոչ միայն ատամներով) պաշտպանելու գործին են լծվել: Որովհետև հենց այդ նախագծի օրինականացումը հնարավոր կդարձնի ամեն կարգի պատեհապաշտների ու պատահական մարդկանց ներքափանցումը օրենսդիր, գործադիր ու դատական, ինչպես նաև տեղական ինքնակառավարման մարմիններ, որովհետև նրանք պետական այրեր չեն լինի, այլ հլու-հպատակ «տղաներ», որոնց հոգսն ու մտահոգությունը պետությունը, ժողովուրդը չէ, այլ անձնական բարեկեցությունը, նվիրվածությունը գաղափարին ու գործին չէ, այլ միապետից էլ բարձր լիազորություններով օժտված անձին: Հիմնականում այդպես է եղել երեք տարի շարունակ, հիմա հարկավոր է եղածն ամրապնդել օրենքով, սահմանադրությամբ:

Եվ երբ իրողություն դառնա դա, մեղքն ամենևին էլ իշխանություններինը, անձամբ հանրապետության նախագահինը չի լինի, այլ բոլորինս անխտիր, ամբողջ հայ ժողովրդի աններելի մեղքը կլինի՝ մայր հայրենիքում ու սփյուռքում:

Ուշադիր ընթերցեք պաշտոնական նախագիծը, և կհամոզվեք, որ հեռու եմ գույները թանձրացնելու մտքից:

Իսկ բոլոր նրանք, ովքեր հանդուրժողության, համերաշխության, ըմբռնողության երգասացներ են կարգվել, ովքեր բանավեճի կուլտուրա են քարոզում՝ պիտակներ փակցնելով աջուձախ, ովքեր իրենց իրենց անուններով կոչելու բնական և անօտարելի մղումը նույնացնում են պետականության հանդեպ ոտնձգության հետ, մի արդար պահի թող սթափվեն ու հիշեն գոնե պես հեզաբարո Ալեքսեյ Կարամազովին, որը պատրաստ էր մարդ սպանել՝ անարդարության ու անպատժելիության ցայտուն օրինակին դեմ առ դեմ կանգնած:

Միաժամանակ փորձեն ընկալել ու գնահատել հանդուրժողության, համերաշխության և ըմբռնողության ակնառու և կայացած փաստը, որ շոշափելի, տեսանելի ու զգալի է Քաղաքացիական համաձայնության Սահմանադրական խորհրդի գործունեության մեջ:

Հայ ավանդական երեք քաղաքական կուսակցությունների և նորաստեղծ մի քանի կուսակցությունների հետևողական ջանքերի, համատեղ աշխատանքի արդյունքն է առարկայի վրա: Եվ էական չէ, թե անթերի չէ փաստաթուղթը (ինչ անհնարին է գործնականորեն), այլ, իրոք, բարի կամքի դրսևորումը, խնդրի բարոյական եզրի կարևորության գիտակցումը, պատրաստակամությունը գործով և ոչ միայն խոսքով տեր լինել հայոց պետականության կայացմանը: Ըստ որում, միասնական այս նախագծի շատ շահեկան ու կարևոր առանձնահատկությունը, որ արտահայտված չէ բառային և ոչ մի ձևակերպմամբ, հետևյալն է. երկրին ու ազգին ծառայելու լայն հնարավորություն ու ասպարեզ է ապահովում ժողովրդի իսկական զավակների համար: Ամենակարող ու ամենագետ հայր ու վերին դատավոր չի կարգում բոլորիս գլխին: Հոգևոր հայրեր ունեցել ենք, ունենք և կունենանք, շատ ավելի հիմնավոր ու հրամայական է նվիրյալ զավակների կարիքը:

Անտեսել դա, չտեսնել պարզած ձեռքը՝ նշանակում է ինքնաբավությամբ պատնեշվել մենության դղյակներում, կարճատեսորեն կարծելով, որ երբ միջազգային էթիկետի համաձայն, որպես քո երկրի ու ազգի հանդեպ հարգանքի տուրք, քեզ են դիմում «Ձերդ գերազանցություն» կոչականով, ամենևին չի նշանակում, թե հենց այդպես է որ կա, այդպես էլ պիտի մնա: Միակ գերազանցությունը, որ կարող է ունենալ ժողովրդի կամքով բարձրագույն իշխանության հասած անհատը, մայր հողին ու ծնող ժողովրդին զավակի պես բոլորանվեր ու առաջինը ծառայելու գերազանցությունն է: Եվ ուրիշ ոչինչ:

Հետո, շատ հետո ժամանակը և պատմությունն են արժանին մատուցում կամ անտեսում:

Ինչպես նվիրաբերումը մուսաներին չի հանդուրժում ունայնություն, այդպես էլ պետականության կայացումը չի հանդուրժում ինքնագործունեություն, ինքնաբավություն, ինքնակամություն:

Վերջին ամիսների ներքաղաքական անդորրը, ինչպես և սպասվում էր, փոթորկաշատ բարեկամումների հիմք չդարձավ:

Ոչ առկա հարաբերական հանգիստը սահմաններում, ոչ ղարաբաղյան հաղթանակների շնորհիվ հանգուցալուծման արդեն ուրվագծի շոշափելիությունը, ոչ հոգս ու կարիքի տակ կքած ժողովրդի անհասնում համբերությունը, ոչ առավել ևս առաջիկա շեկումների (հիսուն գրամ ավելի հաց, կես ժամ ավելի էլեկտրական հոսանք) «ծանրակշիռ» խոստումները խաղաղ ու ապահով կյանքի գրավականներ չեն:

Դժվարին, փորձություններով լի ճանապարհ կա անցնելու: Երկար ճանապարհ, որի ուղեցույցը կարող է դառնալ էությամբ ազգային, բովանդակությամբ ժողովրդավարական սահմանադրությունը:

Քաղաքական ընդդիմության միասնական լուրջ հայտն է սա: Մնում է հուսալ, որ ավելի լուրջ ու հավասարակշիռ քայլերը երկար սպասեցնել չեն տա:

ԱՐՄԵՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Օգնություն

Թուրքիոյ մէջ վեց ամիս շրջափակուած մէկ միլիոն փաունդ սննդեղէնը Հայաստան կը փոխադրուի

Հայաստանյան մամուլում, բնականաբար նաև մեր թերթում, երբեմն կցկտուր և ոչ ամբողջական տեղեկություններ են լույս տեսնում արտասահմանից Հայաստան առաքվող մարդասիրական օգնության քանակի, տեսականու և չվերթի մասին: Դրա պատճառը մեծ մասամբ «առաջին ձեռքից» տեղեկություն ստանալու դժվարությունն է: Ցավոք, քիչ չեն նաև այն դարագաները, երբ օգնության հանգանակման կամ առաքման գործում այս կամ այն չափով մաս կազմած կողմերից մեկը գերագնահատում է սեփական աշխատանքը, ստվերի տակ թողնելով մնացածներին: Հույս ունենք այսուհետև ավելի ճշգրիտ տեղեկություններ տալ ընթերցողներին, քանի որ խմբագրությունը պայմանավորվածություն է ձեռք բերել Հայկական միացյալ հիմնադրամի (Մ. Նահանգներ) գրասենյակի հետ, ճշգրտելու իր ստացած ինֆորմացիան: Նույն գրասենյակից ստացվել է հետևյալ տեղեկատվությունը, որ սպառիչ կերպով լուսաբանում է Թուրքիայում 6 ամիս արգելքի տակ դրված մարդասիրական օգնության Հայաստան փոխադրության մասին:

6 ամիս Թուրքիոյ մէջ շրջափակուելէ ետք, 23 հազար հայ ընտանիքներու աւելի քան մէկ միլիոն փաունդ սննդեղէն փոխադրող 18 բեռնատարներէն վերջինը Երեւան հասաւ սեպտեմբեր 3-ին: Սննդեղէնի ծրարները վերջապէս Թուրքիայէն տարուեցան Յունաստան, ուրկէ օդանաւերով Հայաստան փոխադրուեցան:

Անցեալ մարտին Ամերիկեան Կարմիր Խաչը Թուրքիայէն գնած էր ուտեստեղէնի հազարաւոր արկղեր: 45 փաունդ կշռող թափանցիկ արկղ կը պարունակէր ալիւրի, մակարոնի, բրնձի, շաքարի, ոսպի եւ ձէթի մէկ ամսուան պաշար: Գնուած սննդեղէնը, որուն ծախսերը տրամադրուած էր Միացեալ Նահանգներու պետական քարտուղարութեան գաղթականական հարցերու գրասենեակին կողմէ, պիտի ուղարկուէր Հայաստանի գաղթականներուն:

Ապրիլի սկիզբը, թրքական շոգենաւ մը պիտի փոխադրէր այդ արկղերը, բայց Ղարաբաղի հայկական ուժերու կողմէ Քելբաջարի ազատագրումէն ետք թրքական կառավարութիւնը փակեց իր սահմանները Հայաստանի հետ:

Հակառակ սննդեղէնը Հայաստան փոխադրելու Ամերիկեան Կարմիր Խաչին եւ Միացեալ Նահանգներու կառավարութեան տարած բազմաթիւ ճիգերուն, Թուրքիան [illegible] անոնց փոխադրութիւնը: Մերժուեցաւ նոյնիսկ ծերակուտական Ռոպերտ Դոուլի Վաշինգտոնի թուրք դեսպանին ներկայացուցած անձնական խնդրանքը այդ ուղղութեամբ:

Յուլիսի սկիզբը, Ամերիկեան Կարմիր Խաչի այս ծրագրի պատասխանատուն Մարիա Փրինսի, Հայկական Միացեալ Ֆոնտին օգնութիւնը խնդրեց, այդ ծրարները Հայաստան հասցնելու միջոց մը գտնելու կապակցութեամբ:

Հայկական Միացեալ Ֆոնտի վարիչ տնօրէն Յարութ Սասունեան Կարմիր Խաչին առաջարկեց ծրարները Թուրքիայէն Յունաստան տանիլ եւ այնտեղէն օդանաւերով Հայաստան փոխադրել: Փոխադրական ծախսերը նուազեցնելու համար, Սասունեան Յունաստանի Թեսաղոնիկէ քաղաքի բնակիչ Կարապետ Գալֆայեանէն խնդրեց կապ հաստատել Յունաստանի արտաքին գործոց նախարարութեան հետ եւ առաջարկել, որ օդային շարք մը թռիչքներու համար ձրի վառելանիւթ տրամադրէ:

Յունական կառավարութիւնը անմիջապէս ընդառաջեց այս խնդրանքին, Թեսաղոնիկէէն սննդեղէնի արկղերը Հայաստան փոխադրող ապրանքատար օդանաւին վառելանիւթը ձրիաբար տրամադրելով: Հայաստանի մէջ վառելանիւթի չգոյութեան հետեւանքով սննդեղէնը փոխադրող ապրանքատար օդանաւը Հայաստան երթ ու դարձի ամբողջ վառելանիւթը Յունաստանէն ստիպուած էր առնել:

Վառելանիւթի ապահովումով, Ամերիկեան Կարմիր Խաչը Վիրջինիա հաստատուած Pro Courier փոխադրական ընկերութեան նախագահ Վահէ Մալքարեանին միջոցով շատ աժան գինով կրցաւ վարձել DC-8 ապրանքատար օդանաւ մը:

Օգոստոսի սկիզբը Սասունեան, Փրինսի եւ Մալքարեան Յունաստան ճամբորդեցին, բեռները դասաւորելու համար: Մինչ այդ, Կարմիր Խաչը բեռնատար կառքերով ուտեստեղէնի ծրարները Թուրքիայէն Յունաստան փոխադրած էր:

Օգոստոսի կէսէն մինչեւ սեպտեմբերի սկիզբը, ապրանքատար օդանաւը Թեսաղոնիկէէն դէպի Երեւան 18 թռիչքներ կատարեց, փոխադրելով 1 միլիոն փաունդ սննդեղէն, որ Հայաստանի Կարմիր Խաչին միջոցով Ղարաբաղի գաղթականներուն բաժնուեցաւ:

Արդէն գտնուած միջոցին, Փրինսի եւ Սասունեան, Գալֆայեանի ընկերակցութեամբ, հանդիպում ունեցան յոյն արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնատարներէն մէկուն հետ եւ շնորհակալութիւն յայտնեցին յունական կառավարութեան 18 թռիչքներուն վառելանիւթը, ինչպէս նաեւ Թեսաղոնիկէի օդակայանի մէջ ապրանքը բեռնաթափելու եւ բեռցնելու ծախսերը նուիրելու համար:

«Ամերիկեան Կարմիր Խաչը խորապէս կը գնահատէ Հայկական միացեալ ֆոնդի վարիչ տնօրէն Յարութ Սասունեանը, Թեսաղոնիկէ բնակող Կարապետ Գալֆայեանը, յունական կառավարութիւնը եւ Pro Courier, Inc-ի պատասխանատու Վահէ Մալքարեանը, որոնց միացեալ ճիգերով սննդեղէնի արկղերը յաջող ու նուազագոյն ծախսով հասան Հայաստանի գաղթականներուն», ըսաւ Ամերիկեան Կարմիր Խաչի ներկայացուցիչը Մարիա Փրինսի: ■

digitised by A.R.A.R.@

ՍՏԻ ՃԱՆԱՊԱՐՀԸ ԿԱՐՃ Է

Օրերս լույս տեսավ պրոֆ. Խիկար Բարսեղյանի «Պարույր Սեւակի «Եղիցի լույսի» ոդիսականը եւ ոչ միայն» գիրքը, եւ ալեկոծեց ճահճացած մեր գրական կյանքը եւ... «ոչ միայն»: Գիրքն անդրադառնում է տարաբախտ բանաստեղծի գլուխգործոցի անցած տառապալից ուղուն, նրա արգելափակման մանրամասներին, որոնք երեւի դեռ երկար ժամանակ չարչարելու են հետաքրքրվող հետազոտողների միտքը, մինչեւ որ վերջնականապես պարզվեն գրքի տարածման առաջ դրված արգելքի պատճառները, ինչպես նաեւ գրողի ողբերգական մահվան պատճառները: Մինչ այդ, համենայնդեպս, ժամանակի գործող անձնավորություններից մեկը անհերքելի փաստաթղթով փորձում է պարզություն մտցնել հարցի մեջ, մեջբերելով նույնինքն Խ. Բարսեղյանի կարգադրությունը «Եղիցի լույսի» տարածումը խափանելու մասին, որին չի անդրադարձել հեղինակը 151 էջանոց իր գրքում:

«Հայաստան» օրաթերթի այս տարվա սեպտեմբերի 1-ի համարում տպագրվել է Գ. Հայրյանի «Եղիցի լույսի ոդիսականը» վերտառությամբ հոդվածը Խ. Բարսեղյանի՝ «Պարույր Սեւակի «Եղիցի լույսի» ոդիսականը եւ ոչ միայն այդ» գրքույկի լույս աշխարհ գալու առնչությամբ, որում, ինչպես, այսպիսի տողեր կան. «... Գործում բերված համոզիչ փաստերը, խոսուն շառադրանքը, կուռ տրամաբանությամբ արված մեկնաբանությունները ու եզրահանգումները հիմնովին հերքում են Սեւակի կեղծ ու նենգամիտ պաշտպանների եւ ամենից առաջ կենտկոմի այն ժամանակվա գաղափարախոսական բաժնի ղեկավարության ճիգերը հանգանքն իրենցից հեռացնելու եւ պետական հրատարակչության նախկին տնօրեն Խ. Բարսեղյանին քավության նոխազ դարձնելու ողղությամբ»:

Այդպե՞ս է արդյոք:

Հանուն ճշմարտության եւ Պարույր Սեւակի չխամրող հիշատակի, հարկ պարտք եմ համարում մեկ անգամ եւս հանրության ուշադրությունը հրավիրել բանաստեղծի սքանչելի գրքի կալանման տխուր պատմության վրա, հուսալով, որ վերջապես իրենց խոսքը կասեն այդ պատմությանը քաջատեղյակ մտավորականները, մամուլի պետական կոմիտեի եւ հրատարակչության նախկին աշխատողները՝ թեկուզ բարոյական նկատառումներով:

«Եղիցի լույսի» պատրաստի տպաքանակը գրապահեստում կալանվեց 1970 թվականի հունվարին: Միակ հարցը, որի պատասխանը կարող է լույս սփռել այդ պատմության վրա, բնականաբար այն է, թե ո՞վ, ո՞ւմ նախաձեռնությամբ դա արվեց: Պարզից էլ պարզ է, որ Պարույր Սեւակի նման բանաստեղծի գիրքը չէր կարող փակվել հենց այնպես, առանց փաստաթղթային ձեւակերպման:

Խ. Բարսեղյանը ժխտում է գիրքը փակելու վերաբերյալ կենտկոմի գաղափարական բաժին ուղարկած իր իսկ ստորագրությամբ հրամանի գոյության փաստը: Արխիվներում այդ փաստաթուղթը չի պահպանվել, հետեւաբար, ըստ Բարսեղյանի, այն չի եղել ընդհանրապես:

Գրախոսվող գրքույկում հեղինակը փորձում է հավաստացնել, թե այդ օրերին ինքը բազմիցս դիմել է մամուլի կոմիտե, խնդրելով բույլատրել գրքի վաճառքը:

«...Եկավ նոր տարին, 1970 թվականը, գրում է Խ. Բարսեղյանը, նախօրեին՝ դեկտեմբերի 31-ին ստացվում է «Եղիցի լույսի» ազդանշանային օրինակը: Գլխավոր խմբագիր Մ. Սարգսյանը եւ նրա տեղակալ Գեւորգ Առաքելյանը, գոյություն ունեցող կարգի համաձայն, ստորագրում են: Այդ ժամանակ արձակուրդում էի, հունվարի 4-ին ստացա իմ օրինակը:

Ուրախացա: Վերջապես... բայց ավաղ, հենց նույն օրն էլ հայտնի դարձավ, որ մամուլի պետական կոմիտեից (որի կոլեգիայի անդամն էր Պարույր Սեւակը- Ս. Վ.) կարգադրվել է «Եղիցի լույսի» տպաքանակը «առայժմ բաց չթողնել, մինչեւ նոր կարգադրություն» (էջ 62): Հաջորդ էջում կարդում ենք. «Հունվարի 5-ին գնացի կենտկոմ: Միջանցքում պատահական հանդիպեցի Բուլղարիայից (գործուղումից) վերջերս վերադարձած կենտկոմի գաղափարական գծով քարտուղար Ռ. Խաչատրյանի հետ: Պատմեցի եղելությունը: Նա ուշադիր լսեց եւ ասաց. «Մի հուզվիր, ես նոր եմ եկել արտասահմանից, այսօր կզբաղվեմ, կխորհրդակցեմ Անտոնի հետ եւ ամեն ինչ կկարգավորենք: Պարույրը այն գրողը չէ, որի գիրքը հեշտությամբ արգելվի»:

Ուրեմն, ինչպես երեւում է շարադրանքից, Խ. Բարսեղյանը կենտկոմ էր գնացել «Եղիցի լույսի» վրա դրված կալանքը վերացնելու խնդրանքով: Ավելին, դիմելով կենտկոմի քարտուղարին, նա իբր ասել է. «Այդ դեպքում թույլ տվեք իմ պատասխանատվությամբ տպաքանակը բաց թողնել: Իսկ հետո ինչ կլինի, թող լինի»: (էջ 64):

Դե ինչ, եկեք Գ. Հայրյանի հետ միասին «հավատանք» Խ. Բարսեղյանի անկեղծությանը:

Սակայն մինչ այդ ծանոթանանք երկու շատ կարեւոր փաստաթղթերի հետ, որոնք, բարեբախտաբար, պահպանվել են:

Հայկական ՍՍՀ Մինիստրների Սովետի մամուլի պետական կոմիտեի պաշտոնական թղթի վրա մեքենագրված համար 0/9, 1970 թվականի հունվարի 8-ով թվագրված 7 (մամուլի կոմիտեում մուտքագրվել է հունվարի 9-ին) համարի տակ առաջին փաստաթուղթը.

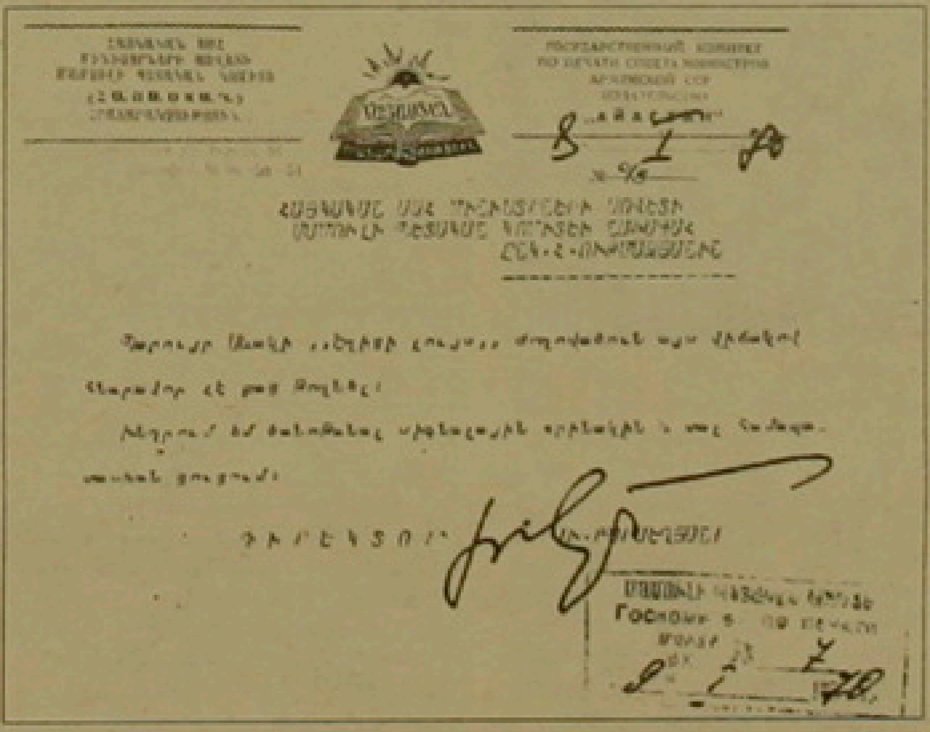

«Հայկական ՍՍՀ Մինիստրների Սովետի մամուլի պետական կոմիտեի նախագահ ընկ. Հ. Ուրմազյանին

Պարույր Սեւակի «Եղիցի լույս» ժողովածուն այս վիճակով հնարավոր չի բաց թողնել:

Խնդրում եմ ծանոթանալ ազդանշային օրինակին եւ տալ համապատասխան ցուցում:

Դիրեկտոր Խ. Բարսեղյան»:

Ստորագրված է սեւ թանաքով:

Ստանալով այդ գրությունը, մամուլի պետական կոմիտեի նախագահը հրատարակչության դիրեկտորից պահանջում է հիմնավորել «Եղիցի լույսի» բաց չթողնելու վերաբերյալ ներկայացրած առաջարկությունը: Հունվարի 27-ին Խ. Բարսեղյանը ներկայացնում է երկրորդ փաստաթուղթը: Ընթերցողը թող ների ինձ, որ այն մեջբերելու եմ ամբողջությամբ խաղախնելու տրվեսում հնացած մեկի հետ բանավիճելիս անհրաժեշտ է կարեւորել յուրաքանչյուր մանրուք:

«Հայկական ՍՍՀ Մինիստրների Սովետի մամուլի պետական կոմիտեի նախագահ ընկ. Հ. Ուրմազյանին

Ի պատասխան Ձեր բանավոր պահանջի հայտնում եմ, Պարույր Սեւակի «Եղիցի լույս» բանաստեղծությունների գիրքը շուրջ երկու տարի խմբագրվել է «Հայաստան» հրատարակչությունում: Հեղինակի հետ շատ բան է արվել ձեռագրի վրա, այն բարվոքելու նպատակով: Հանվել են առանձին բանաստեղծություններ, կրճատվել են շատ տողեր, կատարվել օգտակար շտկումներ: Բայց ազդանշային օրինակի ընթերցումը ցույց տվեց, որ «Եղիցի լույս» ժողովածուն, ամբողջությամբ վերցրած, չի հաջողվել անխոցելի դարձնել:

Այս տեսակետից հատկապես ուշադրության արժանի են 1. «Ձայն երկրորդ առ տեր կարդամ» (էջ 12-13), 2. «Լույսի աղբյուրը» (էջ 14-15), 3. «Իրերի դասն ու դասասանը» (էջ 65-75), 4. «Դարակետի մարգարեներ» (էջ 75-77), 5. «Դարակետի հիմնը» (էջ 78-84), 6. «Անորոշություն» (էջ 107- 109) բանաստեղծությունները: Դրանցում կան ա) երկիմաստ դատողություններ, բ) բափանցիկ ակնարկներ, եւ, որ գլխավորն է՝ գ) անորոշություն եւ դ) միստիցիզմ:

Մեզ անհանգստացնում է «Թողություն տուր, Տեր, ծանր խավարին» տողից մինչեւ «կորել է նաեւ ինքը խավարը» (էջ 12), «Ասում եմ ծեզ երկրորդելով երրորդում» տողից մինչեւ «Անչափ նեխող, բայց չփտող մի դիակը» (էջ 77), «ամենքս էլ մի-մի շուն ենք, շան եղբայր»-ից՝ «Դուք ծուծ եք կոչում»-ը (էջ 99), հատկապես չակերտների մեջ առած «Գալիքը», «եւ զուր մի հարցրու, ուրեմն ինչ անել»-ից մինչեւ «Ու իրենց կյանքով ցույց տան ինչ չանել»-ը (էջ 109) եւ այլն:

Վերը նշված գրքի առարկություններ հարուցող մյուս բանաստեղծությունների նկատմամբ մեր տարակուսանքը արդյունք է ոչ թե «եսին միտումների» եւ «հեղինակի բարդության», դժվարամատչ ընկալման, այլ դեպի Պարույր Սեւակը ունեցած սրտացավության, հանձնարարված գործի նկատմամբ դրսեւորվող պատասխանատվության զգացման: Այդ պատճառով էլ ս. թ. հունվարի 8-ին խնդրել եմ Ձեզ ծանոթանալ «Եղիցի լույսի» ազդանշային օրինակին եւ տալ համապատասխան ցուցում:

Ինչ վերաբերվում է գրքի խմբագիր Մ. Սարգսյանի, գլխավոր խմբագրի տեղակալ Գ. Առաքելյանի եւ գեղարվեստական գրականության խմբագրության վարիչ Լ. Միրիջանյանի ս. թ. հունվարի 26-ի Ձեզ ներկայացրած գրավոր կարծիքներին, հասկանալի է նրանց մտահոգությունը, քանի որ նրանք հունվարին 5-ին իրենց համաձայնությունն են տվել «Եղիցի լույսի» տիրաժը բաց թողնելու մասին:

Խ. Բարսեղյան (ստորագրություն)

27 հունվարի 1970 թ.»:

Այս փաստաթղթից անհերքելիորեն հետեւում է, որ

1. «Եղիցի լույսի» տպաքանակը փակելու առաջարկությամբ հանդես է եկել ինքը «Հայաստան» հրատարակչության այն ժամանակվա տնօրեն Խ. Բարսեղյանը եւ նրա ուշացած բոլոր ճիգերը մեղքը ուրիշների վրա բարդելու, արածի համար պատասխանատվությունից խուսափելու ուղղությամբ հակաբարոյական են եւ ապարդյուն:

2. Խ. Բարսեղյանը անամոթաբար ստում է, գրելով, որ իբր մամուլի պետական կոմիտեն դեկտեմբերի 31-ին կարգադրել է «Եղիցի լույսի» տպաքանակը «առայժմ բաց չթողնել, մինչեւ նոր կարգադրություն»:

Գիրքը հրատարակչության տնօրենի կողմից փակվել է հակառակ մամուլի կոմիտեի կարծիքի եւ ցանկության, հաշվի չառնելով հրատարակչության երեք պատասխանատու աշխատողների վերաբերմունքը գրքի նկատմամբ: (Ի միջիայլոց, երկրորդ փաստաթղթից հայտնի է դառնում մի ակնառու խաբեություն եւս: «Պարույր Սեւակի «Եղիցի լույս»-ի ոդիսականը եւ ոչ միայն այդ» հորինվածքում Խ. Բարսեղյանը գրում է. «Այո, յուրաքանչյուր օր ծանր կաղապարի ճնշումով խեղդում էր: Հունվարի 26-ին գլխավոր խմբագիր Մ. Սարգսյանին, նրա տեղակալ Գ. Առաքելյանին եւ գեղարվեստական գրականության բաժնի վարիչ Լ. Միրիջանյանին խնդրեցի առանձին-առանձին գրավոր կարծիք տալ «Եղիցի լույսի» մասին: Հարկավոր էր միասնականություն: Նրանք առանձին-առանձին գրեցին, բայց միաբան էին, գիրքը պետք է դնել ընթերցողի սեղանին» (էջ 92):

Խ. Բարսեղյանը փորձում է տպավորություն ստեղծել, թե ինքը շահագրգռված էր տպաքանակը բաց թողնելու հարցով եւ նրան հարկավոր էր իր գործընկերների գրավոր կարծիքը մամուլի պետական կոմիտեի դիմադրությունը հաղթահարելու համար: Մինչդեռ փաստաթղթից երեւում է, որ Մ. Սարգսյանին, Գ. Առաքելյանին եւ Լ. Միրիջանյանին այդ խնդրանքով դիմել է կոմիտեի նախագահը: Ուշադրություն դարձրեք. «Ինչ վերաբերվում է գրքի խմբագիր Մ. Սարգսյանի, գլխավոր խմբագրի տեղակալ Գ. Առաքելյանի, գեղարվեստական խմբագրության վարիչ Լ. Միրիջանյանի՝ ս. թ. հունվարի 26-ին Ձեզ ներկայացրած գրավոր կարծիքին, հասկանալի է նրանց մտահոգությունը, քանի որ նրանք հունվարի 5-ին արդեն իրենց համաձայնությունը տվել էին «Եղիցի լույսի» տիրաժը բաց թողնելու մասին»: Ասել կուզի՝ նրանց ձեռքերն ու ոտները կապված էին սեփական ստորագրությամբ, եւ ստիպված էին այդպես վարվել, ուրիշ ճար չունեին: Դե, ինչ կասեք, հնարամիտ է չէ՞ պրոֆեսոր Խիկար Բարսեղյանը:

3. Սուտ են Խ. Բարսեղյանի հնարանքներն այն մասին, որ, իբր, ինքը բազմիցս դիմել է Ռ. Խաչատրյանին, Անտոն Քոչինյանին (էջ 66), գիրքը ապակալանելու խնդրանքով:

4. Կենտկոմի գաղափարական բաժինը չի առնչվել «Եղիցի լույսը» փակելու պատմությանը: Կենտկոմում այդ մասին իմացել են տպաքանակը փակելու վերաբերյալ հրատարակչության տնօրենի հրամանը (այն, որ անհետացել է արխիվներից) ստանալուց հետո: Ես այդ մասին հանգամանորեն գրել եմ «Հայ գրող» թերթում տպագրված իմ հոդվածներում եւ, կարծում եմ, կրկնելու անհրաժեշտություն չկա:

Ի դեպ, նկատենք նաեւ, որ Պարույր Սեւակի նկատմամբ Կենտկոմի ղեկավարության վերաբերմունքը բնութագրվում է այն իրողությամբ, որ գրքի կալանումից ընդամենը մի քանի ամիս առաջ բանաստեղծի թեկնածությունը առաջադրվել էր ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի պատգամավոր ընտրվելու համար (միակը ստեղծագործական մտավորականության ներկայացուցիչներից), նա նոր էր արժանացել պետական մրցանակի, գրողների միության քարտուղար էր:

Սա է ճշմարտությունը:

Զուտ էթիկական նկատառումներով ես իմ նախորդ հոդվածներում հարմար չհամարեցի հիշեցնել մամուլի պետական կոմիտեում եղած միջադեպի մասին: Իմ հասցեին Խ. Բարսեղյանի եւ Գ. Հայրյանի շռայլած էպիտետները իրավունք են տալիս վերադառնալու այդ թեմային:

Մամուլի պետական կոմիտեի կոլեգիայի 1970 թ. հունվարի սկզբներին տեղի ունեցած նիստում, «որի մասնակիցներից շատերը, փառք աստծո, դեռեւս կան», Խ. Բարսեղյանի՝ «Ստեփան Շահումյան» մենագրության համար ստացած հոնորարը ետ պահելու հարցը քննարկելիս, կոլեգիայի անդամ Պարույր Սեւակը Խ. Բարսեղյանին խաչագող է անվանել: Այո, այո, հենց այդպես՝ խաչագող:

Եւ ահա, հրատարակչության տնօրենը, որն անչափ «ուրախացել» էր, որ «վերջապես» «Եղիցի լույսը» լույս է տեսնելու, գրավոր դիմում է կոմիտեի ղեկավարություն գիրքը փակելու առաջարկությամբ:

Մի հանգամանք եւս. Խ. Բարսեղյանի գրքույկի ընթերցողները երեւի նկատած կլինեն, որ հեղինակը հիացական դիֆերամբներ շռայլելով Պարույր Սեւակի հասցեին, անհարկի մանրամասներով ներկայացնելով տարբեր մարդկանց հետ իր ունեցած բազմաթիվ հանդիպումների գրառումները (գլավլիտի լիազորից մինչեւ Անաստաս Միկոյան), մոռանում է երկու խոսք ասել գրքի կապակցությամբ Պարույր Սեւակի հետ անմիջական շփումների մասին: Երբ նա խսկապես բանաստեղծի տաղանդի երկրպագուներից էր, երբ ըմբոստանում էր նրա նկատմամբ թույլ տրվող անարդարության դեմ, բնականաբար, պետք է Սեւակի կողքին լիներ, համենայն դեպս, օգտվեր նրա բարյացակամությունից: Մինչդեռ այդ մասին ոչ մի խոսք: Կարելի է չկասկածել, որ եթե նա նույնիսկ հպանցիկ հանդիպում ունեցած լիներ բանաստեղծի հետ, խիստ շահավետորեն կօգտագործեր առիթը, վերջինիս բարեկամը ներկայանալու համար: Հետեւաբար գիրքը փակելուց հետո նրանք ոչ մի առիթով չեն հանդիպել: Ինչո՞ւ...

Խ. Բարսեղյանը, ինչպես ժողովուրդն է ասում, քարը գցեց ջուրը: Թե ինչո՞ւ դժվարացավ քարը ջրից դուրս բերելը, այդ մասին նույնպես ասված է: Սեւակի «բարեկամները» գործի անցան: Մեջտեղ եկավ Մոսկվայի պատգամը:

Կարծում եմ, ամեն ինչ պարզ է:

Մնում է հիշեցնել պարոնայք Խ. Բարսեղյանին եւ Գ. Հայրյանին, որ ստելն անբարոյականություն է համարվել բոլոր ժամանակներում:

ՍՏԵՓԱՆ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

Հայտարարություն

Ակադ. Հ. Մանանդյանի անվան Երեւանի «Պրոֆեսիոնալ մանկավարժական ինստիտուտը կատարում է 1993-94 ուստարվա ընդունելություն հետեւյալ ֆակուլտետներում.

1. մաթեմատիկայի- 25 տեղ
2. լեզվագրական- 25 տեղ
3. հայ ժողովրդի պատմություն- 25 տեղ
4. ռուսաց եւ օտար լեզուներ
ա) ռուսաց լեզու եւ գրականություն- 25 տեղ
բ) անգլերեն- 25 տեղ

Բոլոր ֆակուլտետներում ուսման տեւողությունը 4 տարի է, շրջանավարտները կստանան պրոֆեսիոնալ ուսուցչի որակավորում եւ կտեղավորվեն աշխատանքի մասնավոր համակարգում գործող հանրակրթարաններում, վարժարաններում եւ լիցեյներում:

Մեկ տարվա ուսման վարձը կազմում է 150 000 ռ., որից նախատեսվում է կրթաթոշակ 6000-10000 ռ. (ըստ առաջադիմության): Դիմորդները ընդունելության քննություններ են հանձնելու մասնագիտությունից գրավոր եւ հայոց լեզվից կամ ռուսաց լեզվից թելադրություն: Պետական բուհերից մրցույթից դուրս մնացած դիմորդները համապատասխան փաստաթուղթ ներկայացնելու դեպքում կընդունվեն հարցազրույցով:

Դիմումները ընդունվում են սեպտեմբերի 10-ից մինչեւ հոկտեմբերի 5-ը խորհրդային շրջանի թիվ 139 դպրոցում, ժամը 15-19-ը:

Դիմումին կից ներկայացվում են

1) հասունության վկայական
2) բժշկական տեղեկանք թիվ 286 ձեւ
3) ծննդական վկայականի պատճեն
4) 4 լուսանկար 3x4 չափսի

Դասերը սկսվում են հոկտեմբերի 15-ից: Խիստ կարիքավորները կապահովվեն հանրակացարանով: Մանրամասն տեղեկությունների համար զանգահարել 64-80-92, 61-06-45, 28-60-63, 48-03-33, 63-08-01 հեռախոսահամարներով: Պարապմունքների անցկացման վայրը կտեղեկացվի լրացուցիչ:

Խաղաղություն

Սան Սեբաստիանը Գիպուսկոա նահանգի գլխավոր քաղաքն է: Այս տարվա հուլիսի 5-ին այնտեղ բասկերի ԷՏԱ ահաբեկչական կազմակերպությունն առեւանգեց 43-ամյա ճարտարագետ Խուլիո Իգլեսիաս Զամորային, երբ նա պատրաստվում էր մտնել իր ավագ որդու տարեդարձը: Էլեկտրոնային արդյունաբերության տեղական գործարանի տնօրինության մեջ «հանցանքն» այն էր, որ նա ազգականն է ձեռնարկության նախագահ-գլխավոր տնօրենի, որը մի քանի տարի առաջ հրաժարվել էր վճարել ԷՏԱ-ի «հեղափոխական հարկը», որի հետեւանքով պայթուցիկով ենթարկվել էր ժահափորձի: Ինչպես նշում է Le Point հանդեսը, այս անգամ իր նոր պատանդի Զամորային ազատ արձակելու համար ԷՏԱ-ն պահանջում է 1 միլիարդ պեսետ (50 միլիոն ֆրանկ), որի վճարման դեպքում գործարանը կարող է սնանկանալ: Բայց բասկ «հեղափոխականներին» դա բնավ չի մտահոգում:

Խուլիո Ինգլեսիաս Զամորայի առեւանգումը կարող էր աննկատ անցնել, լոկ 75-րդը դառնալով ԷՏԱ-ի առեւանգումների երկար ցանկում, եթե Իսպանիայի բասկ բնակչության զգալի մասն իր պատմության մեջ առաջին անգամ չընդվզեր բասկ ժողովրդի անունից կատարվող բռնության, տնտեսական ճգնաժամի պայմաններում տեղական ձեռնարկության նկատմամբ բռնարարության կիրառման դեմ, ինչպես նաեւ երկրում սարսափի մթնոլորտ ստեղծելու եւ բոլոր բասկերին ԷՏԱ-ի համակիրներ կամ գործակիցներ ներկայացնելու այդ ահաբեկչական կազմակերպության փորձերի դեմ:

Երկու ամսից ավելի է, ինչ Սան Սեբաստիանում հինգշաբթի երեկոները բազմաթիվ մարդիկ են հավաքվում Զամորայի տան առջեւ եւ այնտեղից քաղաքի երթ սկսում խաղաղ փողոցներով, պահանջելով, որ ահաբեկիչներն ազատ արձակեն նրան: Քաղաքում արդեն բաժանվել է 150 հազար կապույտ ժապավեն, որոնք խորհրդանշում են այդ պահանջը: Սան Սեբաստիանում դրանք կարելի է տեսնել անցորդների հագուստների վրա, հեռուստահաղորդումների քնքացքում, անգամ առավոտ ժապավենի պատկերն առկա է տեղական «Դիարիո Վասկո» գլխավոր օրաթերթի առաջին էջում: Կապույտ ժապավեն կա նաեւ քաղաքապետարանի ճակատին ծածանվող քաղաքի դրոշի վրա: 38-ամյա սոցիալիստ քաղաքապետ Օդոն Էլորսան ասում է, որ ԷՏԱ-ի առասպելն արդեն հօդս է ցնդել, իսկ երկրին նրա պարտադրած ողբերգական լռությունը վերջ է գտել:

Սան Սեբաստիանի գլխավոր պողոտայում, որտեղ սովորաբար ցույցեր էին անցկացնում արմատական ազգայնականները, վերջերս կարելի է տեսնել նրանց ընդդիմախոսներին: Նրանք ուզում են ապացուցել, որ բոլոր բասկերը չէ, որ պաշտպանում են ԷՏԱ-ին: Սա աննախադեպ երեւույթ է այստեղ՝ Գիպուսկոա նահանգի կենտրոնում, որն ավանդաբար ԷՏԱ-ի ազդեցության ոլորտն է եղել: Խուլիո Իգլեսիաս Զամորայի առեւանգումը խթանեց ԷՏԱ-ի գործունեության մերողների նկատմամբ մինչ այդ եղած լուռ ընդդիմությունը: Արդեն 1992 թ. փետրվարին Բիսկայա նահանգի կենտրոն Բիլբաո քաղաքում մոտ 30 հազար բնակիչներ բողոքի երթ էին կազմակերպել ԷՏԱ-ի ձեռնարկած մի շարք սպանությունների առնչությամբ: Այն ժամանակ դա չլսված «համարձակություն» էր: Բայց այն տեղի ունեցավ, քանի որ Իսպանիայում դրան նախորդած ժողովրդավարության 18 տարիները, որոնք ուղեկցվել էին Բասկերի երկրի համաձայն ինքնավարությամբ, անաղմուկ հեղաշրջում էին կատարել շատերի մտայնության մեջ:

Այժմ արդեն Բասկերի երկրի գրեթե բոլոր քաղաքական կուսակցությունները, այդ թվում ազգայնական կուսակցությունը, զինված պայքարը դատապարտող դաշնագիր

ԷՏԱ. ՍԱՆ ՍԵԲԱՍՏԻԱՆԸ ԸՆԴԴԵՄ ԱՀԱԲԵԿՉՈՒԹՅԱՆ

•

Բասկերի երկիրը (Vasconia, բասկերեն՝ Էուսկադի) ազգային պատմական մարզ է Իսպանիայի հյուսիսում, Բիսկայան ծոցի ափին: Տարածքը 7,26 հազար քառ կմ է, բնակչությունը՝ մոտ 2 միլիոն, հիմնականում բասկեր: Կազմված է Բիսկայա, Գիպուսկոա, Ալավա նահանգներից: Որոշ թվով բասկեր ապրում են Ֆրանսիայի հարավ-արեւմուտքում: Տարածված է այն տեսակետը, թե բասկերը իբերական վասկոններ ցեղի հետնորդներն են, սակայն նրանց լեզուն չի մտնում որեւէ լեզվախմբի մեջ:

են ստորագրել: Միակ բացառությունը ԷՏԱ-ի քաղաքական թեւն է՝ Հերի բատասունա շարժումը: Սան Սեբաստիանի քաղաքապետը դաշնագիրը վճռական քայլ է համարում: Առաջին անգամը լինելով ազգայնական կուսակցությունը որոշակիորեն սահմանազատվել է ԷՏԱ-ի բռնի մերողներից, մինչդեռ նախկինում ինքն էլ ահաբեկչությունն օգտագործում էր Մադրիդի վրա ճնշում գործադրելու համար:

Միաժամանակ խաղաղասիրական շարժումների նախաձեռնությամբ Բասկերի երկրում բազմապատկվել են այն քաղաքացիների խմբերը, որոնք լուռ ցույցեր են անում բռնության բոլոր զոհերի համար, լինեն բասկ թե իսպանացի: Այս տարվա հունիսին Իսպանիայի ընդհանուր ընտրություններում ԷՏԱ-ի քաղաքական թեւի՝ Հերի բատասունայի կրած անհաջողությունն ընտրողների վերաբերմունքի փոփոխման արտահայտությունն է: Կուսակցությունը ոչ միայն կորցրեց 4 պատգամավորից 2-ին, այլեւ հենց Բասկերի երկրում քվեների ամենամեծ կորուստ ունեցավ: Վերջապես, ոչ ոքի համար այլեւս գաղտնիք չէ, որ ԷՏԱ-ի ներսում վիճաբանություն է սկսվել զինված պայքարից հրաժարվելու շուրջը: Սան Սեբաստիանում սեպտեմբերի սկզբներին Խուլիո Իգլեսիաս Զամորայի ազատման պահանջով անցկացված ցույցերից մեկին «անձնական նախաձեռնությամբ» մասնակցում էին Հերի բատասունայի ճյուղավորումներից մեկի՝ Էլկարի շարժման 6 ղեկավարներ:

Վերջին տարիների մի շարք անհամաձայն ժահափորձերից հետո ԷՏԱ-ի համակիրներից եւ ակտիվիստներից շատերը երես թեքեցին այդ կազմակերպությունից: Կարո՞ղ ենք արդյոք ղնդել, թե Բասկերի երկիրը վերջ է տալիս ահաբեկչությանը: Երկրի համալսարանի քաղաքագիտության ամբիոնի վարիչ, փիլիսոփա եւ Իսպանիայում հարգված մտավորական Ֆեռնանդո Սաբատերը, որն իրեն բասկ չափավորական է համարում, չի ուզում դրան միանշանակ պատասխան տալ: Նա ասում է, որ բասկերը երկար ժամանակ ծգտել են հանդուրժել ԷՏԱ-ին: Բռնությունը նրանց համար դարձել էր յուրօրինակ բանահյուսություն, իրենց կարեւոր համարելու մի ձեւ: Ներկայումս կազմակերպության եւ բասկ ժողովրդի միջեւ խզում է սկսվել, բայց դա կարող է երկար տեւել մինչեւ իր ավարտին հասնելը, քանզի խնդիրը ոչ թե բասկերի եւ Մադրիդի հարաբերությունների, այլ բասկերի ներքին խնդիրների մասին է: Ցավալին այն է, որ մինչեւ վերջնական լուծումը կարող են ահաբեկչության նոր զոհեր լինել:

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ ՔԵՇԻՇՅԱՆԸ

Ռուսաստան

ՄՎՀ-ն դադարեցնում է վարկերը

Միջազգային վալյուտային հիմնադրամը որոշել է հետաձգել Ռուսաստանին 1,5 մլրդ. դոլլար փոխառության հատկացումը «արժեզրկման աճը կրճատելու եւ այլ բարեփոխումներ անցկացնելու Մոսկվայի անկարողության» պատճառով: Այս մասին սեպտեմբերի 20-ին հաղորդեց «Նյու Յորք թայմզ» թերթը, վկայակոչելով հիմնադրամի պաշտոնական անձանց եւ Բիլ Քլինթոնի վարչակազմի ներկայացուցիչներին: «Բյուջեի բնագավառում կարեւոր քայլեր չեն արվել, իսկ վարկային կարգապահությունը թուլացել է, մեջբերում է թերթը հիմնադրամի ներկայացուցչի խոսքերը: Ուստի բարեփոխումը շեղվել է ճիշտ ուղուց»:

«Ըստ երեւույթին, միջազգային վալյուտային հիմնադրամը 1,5 մլրդ. դոլլար փոխառության հետաձգման մասին հասկացել հայտարարեց, որպեսզի Մոսկվային ստիպի կարգ ու կանոն հաստատել տնտեսության մեջ», այս կապակցությամբ նշում է «Նյու Յորք թայմզը»:

Դրա հետ մեկտեղ, ԱՄՆ-ի պաշտոնական անձինք եւ ՄՎՀ-ի ներկայացուցիչները հայտարարել են, որ իրենք հուսադրվել են Ռուսաստանի կառավարությունում Եգոր Գայդարի առաջին փոխվարչապետ նշանակվելու փաստից: «Մենք անչափ ոգեւորված ենք Գայդարի կառավարություն վերադառնալու առթիվ, ինչպես նաեւ այն նշումներից, որ Ռուսաստանի կառավարությունն անհրաժեշտ է համարում արագ կայունացումն ու բարեփոխումները», մեջբերում է թերթը Քլինթոնի վարչակազմի բարձրաստիճան ներկայացուցիչներից մեկի խոսքերը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

ԱՄՆ

Բիլ Քլինթոնը ամեն ինչ նորից է սկսում

Իր նախագահության առաջին վեց ամիսների ընդհանուր տրամադրությունը մթագնած վրիպումներից եւ վիճելի ձեռնարկումներից հետո Բիլ Քլինթոնը խոստացել է արձակուրդից հետո իր քաղաքական վերադարձը դարձնել «մի նոր մեկնարկ»: Սպիտակ տանը նախագահական կերպարի համար պատասխանատու պաշտոնատար անձինք կարողացել են հմտորեն կազմել վերադարձի օրացույցը: Այսպես, սեպտեմբերին շաբաթներից յուրաքանչյուրը բերեւ ունենա իր գլխավոր թեման:

Նախագահի նոր մեկնարկն սկսվեց սեպտեմբերի 7-ին վարչակազմի այն զեկուցագրի հրապարակումով, որը պարտավորեցնում է «վերստեղծել կառավարությունը»: 200 էջից կազմված եւ 800 առաջարկություն պարունակող զեկուցագրում խոստանում է արտահայտվում 5 տարում խնայելու 108 միլիարդ դոլլար, վերացնելով վարչակազմի շռայլումները: Այդ թեման շատ ժողովրդական է եւ համապատասխանում է այն «նոր ժողովրդավարության» պատկերին, որ հռչակել է Բիլ Քլինթոնը: Սեպտեմբերի 14-ը նվիրված էր հյուսիսամերիկյան ազատ ընդհանուր շուկայի օգտին արշավ սկսելուն: Բիլ Քլինթոնը պետք է Կոնգրեսում անցկացնի Մեքսիկայի եւ Կանադայի հետ Ջորջ Բուշի կնքած առեւտրական ազատ փոխանակման համաձայնագիրը: ԱՄՆ-ի արհմիությունները եւ դեմոկրատ կոնգրեսականների ճնշող մեծամասնությունը ընդդիմանում են հյուսիսամերիկյան ընդհանուր շուկայի ծրագրին, քանի որ արտասահմանում այն կարող է հանգեցնել որոշ թվով ամերիկյան արդյունաբերական աշխատատեղերի տեղայնացմանը: Այնպես որ, Բիլ Քլինթոնը ծրագիրը Կոնգրեսում անցկացնելու համար ստիպված կլինի դիմել հանրապետական կոնգրեսականների օգնությանը: Սա միաժամանակ լավ առիթ է «ցենտրիստի» նրա կերպարը զվարգացնելու համար:

Նախագահը պետք է նաեւ ապացուցի, թե ինքը կարողանում է կատարել իր նախընտրական խոստումները: Այդ նպատակով սեպտեմբերի 22-ին Կոնգրեսի գալով պալատների առջեւ եւ ուղղակի հեռուստահաղորդմամբ նախագահը կդարձաբանի առողջապահական համակարգի բարեփոխման իր ծրագիրը, որի մշակումը Քլինթոնը վստահել էր կնոջը՝ Հիլարիին: Այդ նախագծի շնորհիվ Քլինթոնը հույս ունի արժանանալ 37 միլիոն ամերիկացիների երախտագիտությանը, որոնց ինքն առաջին անգամ կարժանացնի բժշկական ապահովության: Սակայն քաղաքական տեսանկյունից նախագահը կարող է խրվել այդ բարեփոխման ֆինանսավորման առնչվող բանավեճերի մեջ:

Գրեթե զովազդային բնույթի այդ զեկուցագրում արտաքին քաղաքականությունը հայտնվել է աղքատ ազգականի վիճակում: Միակ բացառությունը թերեւս ԱՄՆ-ի նախագահի ելույթն է սեպտեմբերի 27-ին ՄԱԿ-ի ընդհանուր ժողովում: Իսկ առհասարակ Մերձավոր Արեւելքում կամ Բոսնիայի հարցում ԱՄՆ-ը ավելի շատ հետնապահի, քան առաջատարի դերակատարություն է գործում: Այսպես, իսրայելա-արաբական հաշտության բանակցությունների հովանավորը լինելով հանդերձ, ԱՄՆ-ը զուտ ձեւականորեն մասնակցեց պաղեստինցիների ինքնավարությունը վերաբերող Արաֆաթ-Ռաբին համաձայնագրի ստորագրմանը: Սոմալիում, որտեղ Միացյալ Նահանգների մասնակցությունն էլ ավելի նկատելի է, ձախողումները շոշափելի են: Արդեն մոտ երեք ամիս է, ինչ ապարդյուն գեներալ Մոհամեդ Այդիդը ամերիկյան բնակիչ զորախմբերին նվաստացուցիչ պահմտոցի է պարտադրում: Խռովարար եւ փախստական գեներալի դեմ ձեռնարկված մի շարք անհաջող գրոհներից հետո ԿՀՎ-ի գործակալներն այժմ խոստովանում են, որ իրենց գաղտնիքներն իմացել են նաեւ Այդիդի լրտեսները, ուստի կարողացել էին թափանցել ՄԱԿ-ի ծառայությունները:

Ամերիկյան գաղտնի ծառայությունները ի վերջո խոստովանեցին իրենց ձախողումը նաեւ Չինաստանի հարցում, որին կասկածում էին Իրանին քիմիական զենք մատակարարելու մեջ: Բանն այն է, որ ԿՀՎ-ն հենց Պեկինի ապակողմնորոշիչ տեղեկության հիման վրա էր այս տարի խուզարկել Պարսից ծոցում գտնվող կասկածելի բեռնանավը, այնտեղ ոչինչ չգտնելով: Այս բոլոր անհաջողությունները խառնաշփոթություն են ստեղծում այն ներկայացման մեջ, որ Բիլ Քլինթոնն ուզում է տալ իր վերադարձի առթիվ:

Le Point, 17 սեպտեմբեր 1993

Լուրերի Հոսք

Զորկին. ճգնաժամից դուրս գալու 2 ուղի

ՌԴ Սահմանադրական դատարանի նախագահ Վալերիյ Զորկինը ուրբաթ օրը ԳՖՀ դեսպան Օտտո ֆոն դեր Գաբլենցի հետ հանդիպման ժամանակ հայտարարեց, որ նոր սահմանադրության ընդունելու ճանապարհը պետք է լինի միայն սահմանադրական: Խոսելով այժմյան երկիշխանության հաղթահարման սահմանադրական հնարավորությունների մասին, նա առանձնացրեց լուծման երկու ուղի: Իշխանությունները պետք է պայմանավորվեն, ըստ առաջինի, բարեփոխումների համատեղ ընթացքն իրականացնելու կամ, ըստ երկրորդի, միաժամանակ ընտրությունների մասին: ԻՖ

ԱՊՀ ՆԳՆ-երի խորհրդակցություն Վոլգոգրադում

Սեպտեմբերի 24-ին Վոլգոգրադում կանցկացվի ԱՊՀ երկրների ներքգործ նախարարների խորհրդակցություն: Կքննարկվեն կազմակերպված հանցագործությունների եւ թմրահանցագործությունների դեմ պայքարելիս շրջանների իրավապահ կառույցների փոխգործողության միասնական համակարգ մշակելու հարցերը: ՆՏ

«Ստոլիցա» ամսագիրը ԽՄԿԿ դրամի իտալական հետքի մասին

Ռուսաստանի դատախազությունը «Ստոլիցա» ամսագրին է տրամադրել Իտալիայի բարձրաստիճան քաղաքական գործիչների, նախկին համայնավարական կուսակցության անդամների եւ ԽՄԿԿ նախկին ղեկավարության միջեւ կոմերցիոն գործարքների մասին փաստեր: Բոլոր փաստերը ամրագրված են համապատասխան փաստաթղթերում: Այդ մասին երկուշաբթի, սեպտեմբերի 20-ին թղթակիցների հետ հանդիպման ընթացքում հայտարարել է «Ստոլիցա» ամսագրի խմբագիր Անդրեյ Մալգինը: Նա նշել է, որ խմբագրությունը նպատակադրվել է քննության առնել «ԽՄԿԿ դրամի իտալական հետքը», չնայած Ռուսաստանի դատախազության պասիվությանը այդ հարցում: ԻՖ

Ուկրաինան փոխհատուցում է պահանջում

Ուկրաինայից Ռուսաստան միջուկային մարտագլխիկների դուրս բերումը եւ նրանց վնասազերծումը հնարավոր կդառնա միայն բոլոր հարցերի լուծումից, մասնավորապես, Ռուսաստանի կողմից տակտիկական միջուկային զենքի արժեքի փոխհատուցումից հետո: Այդ մասին լրագրողներին սեպտեմբերի 20-ին տեղյակ է պահել Ուկրաինայի արտգործնախարարի տեղակալ Բորիս Տարասյուկը: ԻՖ

Կուչմայի հարցով որոշում չի ընդունվել

Ուկրաինայի խորհրդարանը երկու քվեարկությունների արդյունքում չի կարողացել որոշում ընդունել Ուկրաինայի վարչապետ Լեոնիդ Կուչմայի դիմումը հաստատելու կապակցությամբ: Պաշտոնաթողության դիմումին կողմ են քվեարկել 194 պատգամավոր, դեմ՝ 122: Դրական որոշում ընդունելու համար անհրաժեշտ էր 221 ձայն: Փոխարենը Գերագույն խորհուրդը որոշում է ընդունել քննարկել ողջ կառավարության հրաժարականի հարցը: ԻՖ

Աբխազիայում զոհվեց վրացի հեռուստալրագրող

Սեպտեմբերի 19-ին Գումիստա գետի մոտ մարտական գործողությունների նկարահանման ժամանակ սպանվեց Վրաստանի հեռուստատեսության թղթակից Ալեքսանդր Իոսելիանին: Նա հաճախ էր լինում Վրաստանի թեժ կետերում, հրատապ հաղորդումներ պատրաստում ռադիոյի եւ հեռուստատեսության համար: Նրա անունը լավ հայտնի է դերասանական շրջանակներում: Իոսելիանին Աբխազիայի պատերազմի ժամանակաշրջանում այնտեղ զոհված 10-րդ լրագրողն է: ՆՏ

digitised by A.R.A.R.@

Լուրերի Հոսք

Սոլժենիցինը քննադատել է բոլորին, բացի Ելցինից

Ուրբաթ երեկոյան կայացավ Ալեքսանդր Սոլժենիցինի առաջին հրապարակային ելույթը Ֆրանսիայում: Ռուս գրողը, ի լույս ունենալով ֆրանսիական հեռուստատեսությամբ, սուր քննադատության է ենթարկել իրավիճակը Ռուսաստանում եւ իշխանությունների գործողությունները: Գրողը կոչ է արել հետզհետե բարեփոխումների, քննադատել է բարեփոխողներին, այդ թվում Եգոր Գայդարին այն բանի համար, որ նրանք չեն պատրաստել բարեփոխումները եւ չեն հաշվարկել նրանց հնարավոր հետեւանքները: Ռուս լրագրողները, որոնք ներկա էին հաղորդմանը, ուշադրություն են դարձրել, որ Բորիս Ելցինը միակն էր, ում չի հիշատակել գրողը իր քննադատական խոսքում: Սոլժենիցինը հաստատել է, որ վերադառնալու է Ռուսաստան 1994 թ. մայիսին: Ինտերֆ

Արժեզրկման կասեցման միջոցառումներ Բրազիլիայում

Բրազիլիայի կառավարությունը ձեռնարկեց անցյալ ամիս 34 տոկոսի հասած արժեզրկման կասեցման նոր միջոցառումներ: Երկրի էկոնոմիկայի նախարարության որոշման համաձայն, այսուհետեւ հավասարեցվում են ազգային դրամական միավորի առեւտրային եւ ոչ պաշտոնական զբոսաշրջային փոխարժեքները եւ ստեղծվում է «կրուզեյրո ռեալ»: Ինչպես նշում են փորձագետները, փոխարժեքների միասնացումը դարձավ «ազգային դրամի ազատականացմանն ուղղված եւս մեկ քայլ»: Դա նշանակում է վերջին տարիներին գոյություն ունեցած երեք պաշտոնական փոխարժեքների՝ առեւտրայինի, զբոսաշրջայինի եւ զուգահեռի («սեւի») խզման հետագա կրճատում: Կառավարության այդ որոշումը կարող է հանգեցնել գների բարձրացման ինդեքսացման, որն անհրաժեշտ է համապատասխան ֆինանսաբյուջետային բարեփոխման համար: Այսպես կոչված ոչ պաշտոնական զբոսաշրջային փոխարժեքի վերացումը մեծ շահույթ կտա նրանց, ովքեր ունեն «կրուզեյրո ռեալ» եւ միաժամանակ վնասներ կպատճառի կայուն տարադրամով աշխատող ձեռնարկություններին:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԲԻԶՆԵՍ ՏԱՍՍ

Ռուսաստան-Ղազախստան. Միասնական դրամական համակարգ

Ղազախստանի Նախարարների խորհուրդը երեքշաբթի փակ նիստի ընթացքում հավանություն է տվել Ռուսաստանի եւ Ղազախստանի դրամական համակարգերը միավորելու մասին երկկողմ համաձայնագրի նախագծին: Ղազախստանի վարչապետ Սերգեյ Տերեշչենկոյին եւ Ազգային բանկի նախագահ Գալըմ Բայնազարովին հանձնարարված է Մոսկվայում ստորագրել համապատասխան համաձայնագիրը: Մեկնաբանելով այդ որոշումը, Ղազախստանի ֆինանսների նախարար Դերբիսովն այն որակել է «միանգամայն տրամաբանական»: ԻՖ

Հրեաների արտագաղթը Ռուսաստանից կրճատվում է

Ռուսաստանից հրեաների արտագաղթը կրճատվում է ոչ միայն այն պատճառով, որ Իսրայելը դժվարանում է նրանց տրամադրել աշխատանք եւ բնակարան, այլեւ նրա համար, որ Ռուսաստանում հրեական մշակույթը վերածնունդ է ապրում: Այդ մասին է գրում «Նյու Յորք թայմզը» ներկա, «ավելի ժողովրդավար» Ռուսաստանում հրեաների կյանքին նվիրված հոդվածում: Հոդվածում նշվում է, որ Ռուսաստանի հրեաներին հնարավորություն է ընձեռված ազատ դավանել իրենց կրոնը, սովորել լեզուն, զբաղվել ձեռներեցությամբ, ունենալ ամսագրեր եւ թերթեր: «Շատ վաճառների համար, գրում է թերթը, ոչ թե հրեաներն են մարմնավորում բռնապետերին, այլ շուկան, որտեղ արքեջանցիները եւ չեչենները լոլիկ են վաճառում թանկ գներով»: «Նյու Յորք թայմզը» գրում է, թե Ռուսաստանում ընթացող փոփոխությունները հնարավորություն են ընձեռում հրեաներին իրենց ապագան կապել Ռուսաստանի հետ: Ինտերֆ

Մշակույթ

– Նորա, ինչպե՞ս ծնվեց բազմամյա ներկայացումը շարժանկարի վերածելու գաղափարը:

– Բանն այն է, որ բավական մեծ թվով երկրներ եւ չորս աշխարհամասեր խաղացինք այս դիմադր: Անցյալ տարի մինչեւ Ավստրալիա Սիդնեյի Opera House, ներկայացում ենք Էդինբուրգի եւ Ավինյոնի փառատոներում, շահեցանք մրցանակներ: Ու ամեն անգամ հետաքրքիր դրվագներ կպատահեին մեր ներկայացման հետ: Երբ ան ստեղծեցինք 1986-ին, դեռ ոչ դարաբաղյան շարժումը կար, ոչ ալ երկրաշարժը: Բայց այնքան հաստատ է մեր գրականությունը, որ իր մեջ տրված ունի ոչ միայն մեր պատմական անցյալը, այլեւ կարծես ապագան գուշակող ուժ մը կկրե իր մեջ: Շատ դրական արձագանքներ ունեցանք:

Շատերը ներկայացումեն ետքը կմոտենային մեզի, կխնդրեին անոր ժապավենը: Տպագրեցինք բանաստեղծությունների գիրքը, ապա մտածեցինք տեսաժապավենի փոխարեն միանգամից ֆիլմ նկարել: Հանդիպելով կինոռեժիսոր Հարություն Խաչատրյանին, մեր մտահղացումը իրական կերպ առավ: Նկարահանման աշխատանքները կատարվեցին Փարիզ, Լոնդոն, Լոս Անջելես, իսկ անցած տարվա հոկտեմբերին՝ նաեւ Երեւան:

– Կա՞ն արդյոք փոփոխություններ կինոնկարում:

– Նախ ասեմ, որ ֆիլմը միայն դիմադր չէ, այլ երկու սփյուռքահայ արվեստագետների կյանքի պատմությունը՝ ներկայացված դրամատիկ երանգներով եւ հումորային շեշտերով: Կերտածս հերոսուհին կուզե մյուսներու նման անհոգ ապրիլ, բայց չի կրնար: «Ես հայ եմ», կըսե ան եւ աս կարծես ինչ-որ տեղ կվերածվի բեռի մը դեպի արվեստի բարձունքները տանող ճանապարհին: Ան անհույս փորձեր կընե ձերբազատվելու այդ վիճակեն եւ միայն վերջում կզգա ու կհամոզվի, որ դա է իր լինելիության տեսակը եւ ապրելու կերպը որ անհնար է բաժնվիլ ինքն իրմեն: Ի դեպ, ես նաեւ ֆիլմի հարակից ռեժիսորն եմ:

– Իսկ ե՞րբ կվերադառնանք մեր նոր ֆիլմը տեսնել էկրաններին:

– Առաջին առիթը, որ այստեղ կզգանվիմ, ֆիլմի մոնտաժման եւ ձայնագրման աշխատանքներն ավարտելն է, որոնք մեր լավ զինված պայմաններու դժվարությանց պատճառով ցանկալի արագությամբ աշխատանքին:

– Ի՞նչ կասեիք ժիրայր Փափազյանի մասին: Որտե՞ղ է նա հիմա, ինչո՞վ է զբաղված:

– Ժիրայրն այժմ թատերաշրջանին կխաղա ֆրանսիական նշանավոր թատերախմբի մը հետ, որու հետ մեկնած է Նորվեգիա՝ հյուրախաղերի:

Նորա Արմանի. «Լավ օգտագործենք կինոյի հնարավորությունները»

Սփյուռքահայ ճանաչված դերասանուհի Նորա Արմանին կրկին Հայաստանում է: Վերջին անգամ նա այստեղ էր անցած աշնանը, երբ նկարահանվում էր հայկական մի նոր շարժանկարում: Վերջինիս հենքը իր եւ ժիրայր Փափազյանի համատեղ պատրաստած ու ներկայացրած «Արարատյան կայան» բազմալեզուն էր, որ նրանք ցուցադրեցին տասնյակ երկրներում՝ ամենուր արժանանալով ջերմ ընդունելության: Եթե հիշում է մեր ընթերցողը, դրա գրական նյութը հայ քնարերգությունն է, որի չորս տասնյակից ավելի նմուշներ միահյուսված իրար հետ ու կարծես շարունակելով միմյանց՝ գծում են մեր ժողովրդի երկար ու ծիգ պատմության ընթացքը, պարզում ազգային մեր տեսակը եւ երեւան հանում ապրելու ու մաքառելու մեր կերպը, հայ ստեղծագործ ոգին:

Այս օրերին նա դարձյալ այստեղ է եւ եկած է մեր ֆիլմի ավարտման աշխատանքներին մասնակցելու նպատակով:

– Գիտենք, որ դուք կինոյի գծով մեր մշակույթի նախարարության ներկայացուցիչն եք Ամերիկայում:

– Նաեւ Ֆրանսիայում: Անցյալ տարվա հունիսին American Film Institute-ի հետ միասին Լոս Անջելեսում կազմակերպեցինք հայկական շարժանկարների փառատոն, որն այնուհետեւ տեղափոխվեց Վաշինգտոն եւ լավ ընդունելության արժանացավ: Օգնեցի այս տարի Փարիզի Ժորժ Պոմպիդու կենտրոնում կազմակերպված հայկական կինոյի փառատոնի կազմակերպիչներին: Ամերիկայում հայրայրելու հայազգի կինոբեմադրիչների նկարահանած ժապավեններ: Մինչեւ այստեղ գալս մոտ 2 ամիս Փարիզ էի: Կխորհիմ, որ գործս զարգանա Ֆրանսիա: Եվրոպան իր մտածելակերպով ավելի պատրաստ է ընդունելու հայկական կինոն, քան Ամերիկան: Իհարկե, այս տարի կավարտվի իմ ներկայացուցիչ ըլլալու ժամկետը եւ միգուցե ան շարունակվի, միգուցե ոչ, բայց աշխատանքներս անպայման պիտի շարունակվին:

– Նորա, իսկ միջազգային ասպարեզում գոյություն ունի՞ «հայկական կինո» հասկացություն:

– Հավատացեք, որ կա: Մեկ բան մը կա. ամեն հայկական ֆիլմ, որ կանդրադառնա հայ ազգի կյանքին կամ մեկ այլ հարազատ թեմայի, այնտեղ ավելի լավ կընդունվի: Հարկ է ըսել, որ եթե մեկ կողմէ լավ է, որ հայկական ֆիլմերը ոչ կոմերցիոն բնույթ ունեն, բայց մյուս կողմէ, թե ուզում ենք մտնել համաշխարհային կինոշուկա, պիտի մտածենք նաեւ այդ կողմի մասին՝ բնավ չզոհելով գեղարվեստական որակը:

– Վերջին շրջանի մի քանի ֆիլմերում դուք դերասանուհությանը զուգահեռ հանդես էիք գալիս նաեւ որպես պրոդյուսեր: Ի՞նչ կասեիք այս կապակցությամբ:

– Նախ՝ փոխվել են ժամանակները, եւ գեղարվեստական շուկան իր օրենքները կպարտադրե: Այս իմաստով դժվար է Հայաստանի պարագան: Այստեղ մարդկանց մեջ տեսակ մը երկյուղ կա նյութական օրենքներու հանդեպ, կդժվարանան աշխատիլ նոր ձեւով պայմանագրերով: Մինչդեռ պետք է ներգրավել արտասահմանյան կինոընկերություններ, նրանց հետ համատեղ կինոներկեր ստեղծել, միջազգային սեմինարներ կազմակերպել եւ այլն: Շատերը, որոնք ալ անոնց համոզեն, կդժվարանան այստեղ գալ, որովհետեւ չկան երաշխիքներ, օրենք, համապատասխան կառույցներ: Դժվար է բացատրել այդ ամենի կարեւորությունը լուրջ գործ սկսելիս: Իսկ այդ ամենի անհրաժեշտությունը կա, որովհետեւ մշակույթով եւ արվեստով դու կարող ես ամենն տեղ մուտք գործել, տարբեր նվաճել, վերաբերմունք փոխել: Այսօր, օրինակ, ողջ աշխարհը Ամերիկայի մասին պատկերացում ունի նախ եւ առաջ ամերիկյան արտադրության ֆիլմերից: Հաճախ այնպես կըսեն. Ամերիկան 2 ինդուստրիա ունի՝ ֆիլմերի եւ դրանից առաջացող մյուս բոլոր բաների: Այդ ֆիլմերի շնորհիվ ան նոր շուկաներ կնվաճե, որին կհետեւեն իր մյուս ապրանքները: Բոլորս կաշխատինք այդ օրը մոտեցնելու ուղղությամբ եւ Հայաստանն ու հայկականը մեր կինոյի միջոցով աշխարհին ներկայացնելու նպատակադրումով:

Զրույցը վարեց

ԼԵՎՈՆ ԼԱՆԻԿՅԱՆԸ

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ԳԼԽԱՎՈՐ ՌՄԲԱՐԿՈՒՆ ՓՈԽՎԵՑ

ՀՀ բարձրագույն խմբի 2-րդ առաջնություն, 18-րդ տուր

«Մալաթիա-Կիլ.»-«Զվարթնոց»՝ 3-3
(Ողկոսյան, Նորդիկյան, Մկրտչյան՝ «Մալաթիա-Կիլ», Բաբայան, Եսայան, Վեհիսյան՝ «Զվարթնոց»):

«Շիրակ»-«Քասախ»՝ 3-0
(Կարդանյան, Պետրոսյան-2):

«Բանանց»-«Վան»՝ 6-2
(Նիգոյան, Միքայելյան-2, Կոստանդյան, Անդ. Հովսեփյան-2՝ «Բանանց», Տեր-Պետրոսյան, Եվդոկիմով՝ «Վան»):

«Արարատ»-«Ցեմենտ»՝ 6-0
(Յաղմուրյան՝ 4, Ռ. Բոյաջյան, Գրիգորյան):

«Կանազ»-«Կոտայք»՝ 1-5
(Զիզարչյան՝ «Կանազ», Բերբերյան-2, Թովմասյան, Խաչատրյան, Տ. Պետրոսյան՝ «Կոտայք»):

«Նաիրիտ»-«Իմպուլս»՝ 1-2
(Աշ. Հովհաննիսյան՝ «Նաիրիտ», Եղիզարյան, Ա. Մնացականյան՝ «Իմպուլս»):

ՀՄԸՄ-«Երազանք»՝ 3-1
(Գ. Հովհաննիսյան-2, Սարգսյան՝ ՀՄԸՄ, Ա. Դավթամանյան՝ «Երազանք»):

Հերթական տուրում ՀՄԸՄ-ի հարձակվող Գեղամ Հովհաննիսյանը դառնալով 2 գոլի հեղինակ, խփած գնդակների քանակը հասցրեց 21-ի եւ շրջանցեց Աշոտ Բարսեղյանին (20), որը չնայած վաղուց չէր խաղում «Բանանցում», սակայն երկար ժամանակ գլխավորում էր ռմբարկուների ցուցակը: Աշոտ Բարսեղյանը տեղափոխվել է Բեյրութի ՀՄԸՄ:

3-րդ տեղում է «Վանի» հարձակվող Արա Եվդոկիմովը, որը խփել է 15 գնդակ: 14 գոլի հեղինակ է Անդրանիկ Հովսեփյանը («Բանանց»): Իր անվան դիմաց 13 գնդակ ունի խփած Արմեն Շահգելդյանը: Հերթական տուրում դառնալով 4 գոլի հեղինակ, նախորդ առաջնության գլխավոր ռմբարկու Վահե Յաղմուրյանը («Արարատ») իր գնդակների քանակն ընթացիկ առաջնությունում հասցրեց 12-ի: Առաջատար խաղը շարունակում է իր հաղթարշավը եւ հիմա փաստորեն անակնկալը լինում է այն, երբ որեւէ մեկը չի կարողանում հաղթել խոշոր հաշվով: Տեւական անհաջողություններից հետո, վերջապես 1-ին հաղթանակը տարավ «Կոտայքը», այն ել հանրագին հաշվով, որը թվում է լրացուցիչ լիցք կհաղորդի փորձառու թիմին դուրս գալու վտանգավոր գոտուց:

Առաջնության աղյուսակը սեպտեմբերի 23-ի դրությամբ

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Արարատ	32	17	15	2	0	62-7
2. Բանանց	30	17	15	0	2	79-15
3. ՀՄԸՄ	30	18	15	0	3	62-21
4. Շիրակ	28	17	14	0	3	64-15
5. Վան	23	18	11	1	6	48-29
6. ՀՄՄ-ՖԻՄԱ	17	16	8	1	7	38-28
7. Ցեմենտ	16	17	6	4	7	23-35
8. Երազանք	14	17	6	2	9	28-41
9. Կանազ	14	18	6	2	10	24-36
10. Նաիրիտ	14	18	6	2	10	16-37
11. Զվարթնոց	12	17	5	2	10	23-38
12. Իմպուլս	11	18	5	1	12	26-57
13. Քասախ	8	18	3	2	13	14-72
14. ՄԿ	7	18	1	5	12	14-57
15. Կոտայք	6	18	3	0	15	26-59

Աղասի Մանուկյանն աշխարհի չեմպիոն

Ստոկհոլմում տեղի ունեցած հունահռոմեական ըմբշամարտի աշխարհի առաջնությունում փայլուն հանդես եկավ մեր հանրապետության ներկայացուցիչ Աղասի Մանուկյանը (57 կգ), որը նվաճեց աշխարհի չեմպիոնի կոչումը:

52 կգ քաշային կարգում արծաթե մեդալակիր դարձավ Արմեն Նազարյանը: ■

Ո՞վ կլինի ՄՕԿ-ի նախագահը

Այսօր Մոնակոյում տեղի կունենա Միջազգային օլիմպիական կոմիտեի (ՄՕԿ) 101-րդ նստաշրջանը, որտեղ կքննարկվեն համաշխարհային մարզական հասարակայնությանը հուզող 2 անչափ կարեւոր հարցեր: Առաջինը ՄՕԿ-ի նախագահ Խուան Անտոնիո Սամարանչի հաշվետվությունն է եւ նախագահական կազմի նոր ընտրությունները, իսկ 2-րդը 2000 թ. օլիմպիական խաղերի մայրաքաղաքի ընտրությունը:

Արդեն 13 տարի է, ինչ Սամարանչը գլխավորում է մարզական այդ խոշոր կազմակերպությունը եւ հաշվի առնելով նրա հեղինակությունն ու բազմաթիվ կապերը, բացառված չէ, որ նա կրկին մնա նախագահի պաշտոնում, իսկ ահա դժվար է ասել, թե ով կհաղթի օլիմպիական մայրաքաղաքի մրցույթում: Հիշեցնենք, որ «Օլիմպիադա-2000-ի» 5 թեկնածուներ կան՝ Պեկինը (Չինաստան), Սիդնեյը (Ավստրալիա), Մանչեսթերը (Անգլիա), Բեռլինը (ԳՖՀ) եւ Ստամբուլը (Թուրքիա): Չնայած հեռավար մարտահրավերներին եւ բազմաթիվ ներքին հոսանքներին, հավակնորդների մայրաքաղաք ընտրվելու հնարավորությունները գնահատվում են հենց նշված հերթականությամբ: ■

Չեմպիոնը մեծացնում է հաշիվը

Շորթ-Կասպարով
6-րդ պարտիա
Սիցիլիական պաշտպանություն

1. e4 c5 2. Ձf3 d6 3. d4 cd 4. Ձ:d4 Ձf6 5. Ձc3 a6 6. Փc4 e6 7. Փb3 Ձbd7 8. f4 Ձc5 9. f5 Փe7 10. Թf3 0-0 11. Փe3 e5 12. Ձde2 b5 13. Փd5 Նb8 14. b4 Ձcd7 15. 0-0 Ձ:d5 16. Ձ:d5 Փb7 17. Ձec3 Ձf6 18. Նad1 Փ:d5 19. Ձ:d5 Ձ:d5 20. Ն:d5 Նc8 21. Թg4 f6 22. Նf3 Ն:c2 23. Նh3 Նf7 24. Թh5 h6 25. Թg6 Աf8 26. Փ:h6 gh 27. Ն:h6 Թb6+ 28. Նc5 Փd8 29. Նh8+ Աe7 30. Նh7 Ն:h7 31. Թ:h7+ Աf8, ոչ-ոքի:

Մրցախաղի վեցերորդ պարտիայում անգլիացի գրոսմայստերը կրկին, ինչպես նախորդ մի շարք հանդիպումներում, շատ հետաքրքիր խաղ էր ցուցադրում: Որոշ մեկնաբանների կարծիքով, հավակնորդը նույնիսկ կարող էր հաղթանակի իրական հնարավորություններ ստանալ, եթե 26-րդ քայլում չշտապեր զոհաբերել փիղը, այլ բազուկով ներխուժելով յոթերորդ հորիզոնական, շարունակեր ճնշում գործադրել:

Կասպարով-Շորթ
7-րդ պարտիա
Իսպանական պարտիա

1. e4 e5 2. Ձf3 Ձc6 3. Փb5 a6 4. Փa4 Ձf6 5. 0-0 Փe7 6. Նe1 b5 7. Փb3 0-0 8. a4 Փb7 9. d3 d6 10. Ձbd2 Ձd7 11. c3 Ձc5 12. ab ab 13. Ն:a8 Փ:a8 14. Փc2 Փf6 15. b4 Ձe6 16. Ձf1 Փb7 17. Ձe3 g6 18. Փb3 Փg7 19. h4 Փc8 20. h5 Աh8 21. Ձd5 g5 22. Ձe3 Ձf4 23. g3 Ձ:h5 24. Ձf5 Փ:f5 25. ef Թd7 26. Փ:g5 h6 27. Ձh4 Ձf6 28. Փ:f6 Փ:f6 29. Թh5 Աh7 30. Ձg2 Ձe7 31. Ձe3 Ձg8 32. d4 ed 33. cd Փ:d4 34. Ձg4 Աg7 35. Ձ:h6 Փf6 36. Փ:f7, սեւերը հանձնվեցին:

Յոթերորդ պարտիայում վստահորեն հաղթելով, Կասպարովն ավելի եւս մեծացրեց հաշվում եղած տարբերությունը՝ 5,5:1,5:

Կարպովը հերթական ոչ-ոքիից հետո Թիմանին 9 պարտիայից հետո հաղթում է 5:4 հաշվով:

Բաժինը վարում է ՍՄԲԱՏ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ՓՈԽԱՐԿՄԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՖՈՆԴԻ ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍՅԱՆ ՌԵԳԻՈՆԱԼ ԿԵՆՏՐՈՆ

FINANCIAL COMPANY

SIGELLA

ԺԱՄԱՆԱԿՆ Է

Հենց այս սկզբունքով է առաջնորդվում

SIGELLA ընկերությունը

SIGELLA սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության հիմնադիրներն են Փոխարկման Միջազգային Ֆոնդի Անդրկովկասյան Ռեգիոնալ Կենտրոնը եւ անհատ անձինք:

SIGELLA ընկերության հիմնական նպատակն է հանրապետական ձեռնարկությունների տեխնոլոգիական եւ կադրային պոտենցիալի պահպանումը, նոր աշխատատեղերի ստեղծումը փոքր եւ միջին բիզնեսի զարգացման ճանապարհով, միջազգային շուկայում մրցունակ արտադրանքի լայնածավալ արտադրության կազմակերպումը:

Իր նպատակներն իրագործելու համար SIGELLA ընկերությունը զբաղվում է գիտատեխնիկական, ֆինանսային, առեւտրական եւ այլ ծրագրերի մշակմամբ եւ ներդրմամբ՝ համատեղ ֆինանսավորման նպատակով ընդգրկելով իրավաբանական եւ ֆիզիկական անձանց:

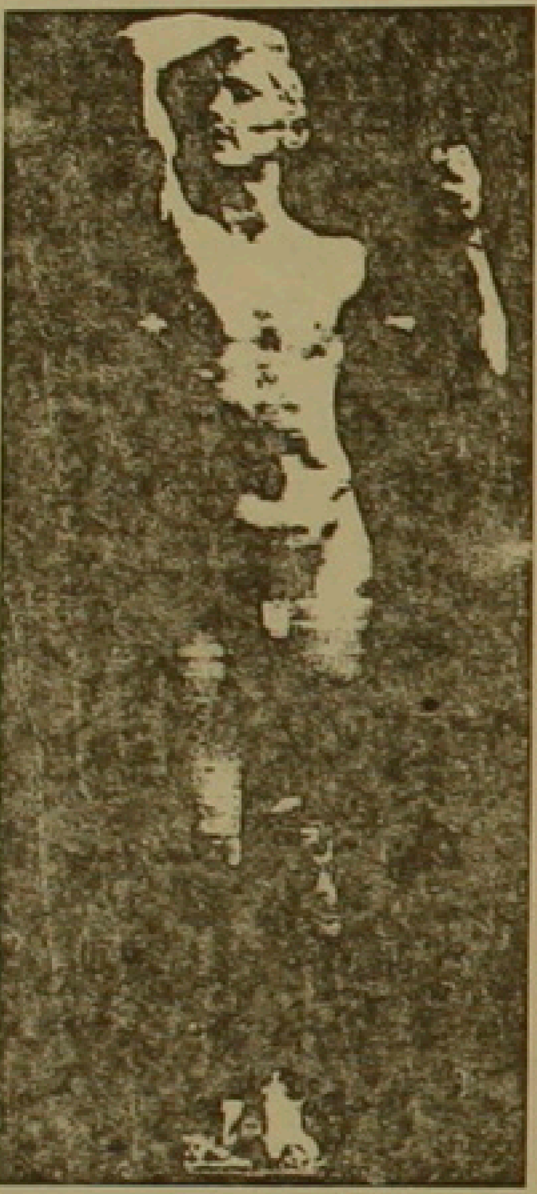

SIGELLA

ընկերության կողմից մշակված են նաեւ այնպիսի ծրագրեր, ինչպիսիք են

- հատուկ բժշկական սարքավորումների արտադրությունը՝ իոնացնող ճառագայթների աղբյուրների օգտագործմամբ
- նոր, յուրօրինակ շինանյութերի արտադրությունը (տուֆոպոլիմերների, հենակմախքային պոլիմերային սալիկների եւ նրանց հիմքի վրա «սենդվիչների» սալիկներ կահույքի արտադրության համար, ասբոցեմենտային ծղոտ...)
- թանկարժեք քարերի, օբսիդիանի եւ այլնի ազնվացում՝ ոսկերչական եւ այլ կիրառական ոլորտներում օգտագործելու համար
- մետաղի թափոնի վերամշակման, ռեսուրսախնայող տեխնոլոգիա՝ փոշե մետալուրգիայում օգտագործելու համար
- հանքային հումքի էլեկտրոնաճառագայթային վերամշակման տեխնոլոգիա
- բարձրարդյունավետություն ունեցող զոդվացուցիչներ՝ կիսահաղորդիչային սարքերի համար, ինդուկցիոն-դինամիկ մեխանիզմներ եւ այլն
- գյուղատնտեսական ապրանքների մշակում, ցորենի, չորացված մրգերի, սննդային կոնցենտրատների եւ այլնի դեզինսեկցիա, արագ փչացող մթերքների ճառագայթահարում

Ընդհանուր առմամբ SIGELLA ընկերության տնօրինության տակ է ավելի քան 100 ծրագիր, որոնց մի մասը պատենտավորված է:

Ընկերության աշխատակազմն ունի բարձր որակավորում, մասնագիտացում եւ աշխատանքային փորձ պետական, արտադրական, առեւտրային եւ ֆինանսային կառուցվածքներում:

Մենք համար պահի չենք սպասում

Մենք գտնում ենք, որ

ԺԱՄԱՆԱԿՆ Է

Մեր հասցեն՝ Երեւան, Պուշկինի փ. 3ա, (Ժուռնալիստների Տուն, II հարկ)
հեռախոս՝ 564757, ֆաքս՝ 562195

VICTORIA CONCERN

★★★★★★★★★★★★★★ *Հեռ. 56-12-11, 58-39-96*

«ՎԻԿՏՈՐԻԱ» ԿՈՆՑԵՌՆԸ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է ԵՐԵՎԱՆՅԱՆ ԻՐ ՊԱՀԵՍՏՆԵՐԻՑ

ՓՈԽԱՆՑՈՒՄՈՎ

- Կենցաղային սառնարաններ «Լադոգա 4»
- Սառնարանային ագրեգատներ МКБ-4-12
- Ճաշարան-սրճարանի սարքավորումների կոմպլեկտ
  - սառնարանային պահարան ШХ-0.56 01
  - անընդհատ գործողության ջրատաք КНЗ-25-2М
  - աման լվացող մեքենա МДП-26
  - կտրող գաստրոնոմիական
- Կարի արտադրության կոմպլեկտ
- Գազատարներ (կարբյուրատոր) ԳԱԶ-24 ավտոմեքենաների
- Փոշեծծիչներ «Վիխր-8Ա»
- Կոմպրեսորներ (միաֆազ 220 վ.)
- Ջրի պոմպեր (տարբեր հզորությունների)
- Փայտամշակման հաստոցներ
- Միկրոավտոբուս «ՌԱՖ» (օգտագործված)
- Բեռնատար ԳԱԶ-53 (փակ, ջերմամեկուսիչ, թափքով սննդամթերքի տեղափոխման համար)
- Էլեկտրագեներատոր 37.5 կՎտ (դիզելային)
- ԶԻԼ բեռնատարի շարժիչ
- Թաղիք նրբահանող օրգանական քարի մշակման համար
- Անասնապահական ֆերմա Երեւանից էջմիածին հատվածում, 4000 քմ տարածությամբ, քարե շինություններով, պարսպով, էլեկտրաֆիկացված եւ ջրով: Ընդունելի են նաեւ վարձակալման առաջարկություններ:

ԿԱՆԽԻԿ ԳՈՒՄԱՐՈՎ

- Կոնյակ «Ընտիր», «Տոնական», «Նաիրի» (սերտիֆիկատով)
- Ուկրաինական կարամել 4 տեսակի
- Խնձորի պովիդլո
- Ձգի ջեմ
- Չկան պահածո (ռուսաստանյան)
- Սպիրապուղը (կարտոն) կոշիկի արտադրության համար СЭМ-2:

MDM Trade Company

ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ԴՈԼԼԱՐ ՈՒՆԵՆԱԼՈՒ ՄԱՏՉԵԼԻ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

«ՄԴՄ» առեւտրա-գնման ֆիրման կոմիսիոն հիմունքներով վաճառքի համար ընդունվող ԸՆՏԻՐ ապրանքների դիմաց վճարում է միմիայն դոլլարով
Չի բացառվում նաեւ անմիջական-կանխիկ վճարումը

☎ 23 89 70, 23 82 89
Կոմիտաս 60 (Տրանզիստորային հաստոցների գործարանի մոտ).

ԵՎԱ

«Եվա» ուսումնական կենտրոնը կատարում է հերթական ընդունելությունը հետեւյալ մասնագիտություններով.

- օպերատորական գործ, ծրագրավորման լեզուների եւ փաթեթների ուսուցում IBM PC համակարգիչների վրա,
- հաշվապահություն եւ համակարգիչների կիրառում հաշվապահության մեջ,
- անգլերեն լեզու (ուսուցում արագացված կամ ավանդական մեթոդով)
- կոսմետիկա եւ էպիլյացիա,
- մերսում:

Դասընթացները վճարովի են, 1-3 ամիս տեւողությամբ: Շրջանավարտները կստանան վկայականներ հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն լեզուներով: Ընդունելությունը՝ ամեն օր (բացի կիրակիից, ժամը 11.00-17.00-ը, Սարյան 4 հասցեով: Հեռ.՝ 58-21-22

ONAISIS CO. LTD

☎ 594-632

«ՕՆԱԻՍԻՍ» ֆիրման շարունակում է իր գործարարային գործունեությունը եւ ընդունում է ավանդներ հետեւյալ պայմաններով

1993 թ. թողարկման բոլորագրները ընդունվում են	1961-92 թթ. թողարկման բոլորագրները ընդունվում են
3 ամիս 65%	3 ամիս 60%
6 ամիս 160%	6 ամիս 150%
9 ամիս 280%	9 ամիս 240%
12 ամիս 520%	12 ամիս 500%

Նվազագույն գումարը 100 000 ռուբլի:

«Անի» հյուրանոց, 6-րդ հարկ, 632 սենյակ, 5-րդ հարկ, 508 սենյակ:

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ՝
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՅԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի

Azg armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւավորման եւ տառատեսակների հեղինակ՝ ՊԱՎԵԼ ՊԱԼԼԱԲՅԱՆ

ՀՀ Նախարարների խորհրդին առընթեր «Պարբերական» հրատ., տպարան, Երեւան-23 Արշակունյաց 2 | Գրանցման թիվ 65. | Պատվ. 69149. | Տպաքանակ 36 000 | Պատվեր 1600 | Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 22. 9. 1993

digitised by A.R.A.R.@